

ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ ҶАХДАДОРИИ УМУМИИ ҶАРБӢ ВА ХИЗМАТИ ҶАРБӢ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2000, №11, мод. 539; с. 2003, № 4, мод. 146; № 8, мод. 461; с. 2004, № 2, мод. 50; № 7, мод. 464; с. 2005, №3, мод. 117; с. 2006, №11, мод. 467; с. 2007, №7, мод. 659; с. 2010, № 7, мод. 542; мод. 553; с. 2012, №12, қ. 1, мод. 1014; с. 2017, №5, қ. 1, мод. 296; Қонуни ҚТ аз 02.01.2018 с., №1478)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятии ба иҷрои ҷаҳдадориҳои умумии ҷарбӣ ва хизмати ҷарбӣ алоқамандбудаи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистонро танзим намуда, асосҳои ташкилӣ ва ҳуқуқии қайди ҷарбӣ, ба хизмати ҷарбӣ тайёр кардан, даъват намудан, дохил шудан, тартиби адо ва рухсат шудан аз хизмати ҷарбӣ, бақайдгирии эҳтиёти Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ваколатҳои мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти ҳудидоракунии шаҳрак ва деҳотро дар ин соҳа муқаррар менамояд. (ҚҚТ аз 28.12.12с. №920)

БОБИ I.
МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Ҷаҳдадориҳои умумии ҷарбӣ

Мутобиқи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳифзи Ватан-вазифаи муқаддаси шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. (ҚҚТ аз 30.05.17 с., №1439)

Ҷаҳдадориҳои умумии ҷарбии шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд шаҳрванд, агар дар Қонуни мазкур ба маънои дигар зикр нашуда бошад) инҳоро пешбинӣ менамояд:

- қайди ҷарбӣ;
- тайёрии ҳатмӣ ба хизмати ҷарбӣ;
- даъват (дохил) шудан ба хизмати ҷарбӣ;
- адои хизмати ҷарбӣ;

дар эҳтиёт будан, аз ҷумла даъват ба ҷамъомади ҷарбӣ ва гузаштани ҷамъомади ҷарбӣ дар давраи дар эҳтиёт будан;

- таълими ҷарбӣ дар давраи ҷанг.

Шаҳрванд ҳуқуқ дорад мутобиқи қонун ба ҷои адои хизмати ҷарбӣ хизмати алтернативӣ адо намояд. Тартиби адои хизмати алтернативиро Қонун муайян мекунад.

Аз ҷаҳдадориҳои ҷарбӣ шаҳрвандони зерин озод карда мешаванд:

- мардони аз 16 - сола хурд ва аз 60 сола калон;
- занони аз 18 - сола хурд ва аз 50 - сола калон;
- онҳое, ки бинобар вазъи саломатӣ ғайри қобили хизмати ҷарбӣ доништа шудаанд.

Аз тарафи шаҳрвандон иҷро намудани ҷаҳдадориҳои умумии ҷарбиро мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, шахсони мансабдори корхонаҳо, ташкилоту муассисаҳо дар доираи ваколатҳояшон, сарфи назар аз шакли моликият таъмин мекунад. (ҚҚТ аз 28.12.12с. №920)

Бо ҳамин Қонун хизмати ҷарбӣ дар Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар қўшунҳои мудофиаи граждании Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждании назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, (аз он ҷумла мақомоти идоракунии идораҳои он), Қўшунҳои дохилии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Полки посбоникунандаи Раёсати корҳои ислоҳии Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Гвардияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии таъминоти амволи махсуси назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қўшуну сохторҳои ҷарбии мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мудофиа» ташкилшаванда (минбаъд Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ва сохторҳои ҷарбӣ) пешбинӣ карда шудааст. (ҚҚТ аз 21.07.10.№ 609)

Моддаи 2. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҷаҳдадориҳои умумии ҷарбӣ ва хизмати ҷарбӣ

Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҷаҳдадориҳои умумии ҷарбӣ ва хизмати ҷарбӣ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мудофиа»,

Қонуни мазкур ва дигар санадҳои қонунгузорӣ, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф намудааст, иборат аст. (ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1439)

Моддаи 3. Ёҳдадориҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот шахсони мансабдори корхона, ташкилоту муассисаҳо нисбати аз тарафи шаҳрвандон иҷро намудани ёҳдадориҳои умумии ҳарбӣ

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, шахсони мансабдори корхонаҳо, муассисаҳо, дигар ташкилотҳо ёҳдадоранд: (ҚҶТ аз 28.12.12с. №920)

-шаҳрвандонро аз даъватҳои комиссариати ҳарбӣ хабардор созанд;

-ба шаҳрвандон имконияти ба даъвати комиссариати ҳарбӣ сари вақт ҳозир шуданро таъмин намоянд;

-бо дархости комиссариати ҳарбӣ маълумотҳои дар бораи шаҳрвандони ба қайди ҳарбӣ дохилшаванда ва дар қайди ҳарбӣ бударо, ки барои ба ҳуҷҷатҳои қайди ҳарбӣ дохил кардан заруранд, фиристонанд.

Роҳбарони корхонаҳо, ташкилоту муассисаҳои истифодаи хонаҳои истиқоматӣ, инчунин соҳибони хонаҳо ёҳдадоранд дар мӯҳлати як моҳ ба мақомоти бақайдгирии ҳарбӣ дар бораи тағйироти ҳаёати шаҳрвандони доимӣ истиқоматкунандае, ки дар қайди ҳарбӣ мебошанд ё онҳое, ки ёҳдадоранд ба қайди ҳарбӣ дохил шаванд, маълумот пешниҳод кунанд.

Мақомоти корҳои дохилӣ дар доираи ваколатҳои худ ёҳдадоранд:

-дар асоси дархости комиссари ҳарбии **шаҳр ё ноҳия** дар мӯҳлати ҳафт рӯз дар бораи шаҳрвандони дар қайди ҳарбӣ буда маълумотҳоеро, ки барои ба ҳуҷҷатҳои қайди ҳарбӣ дохил кардан зарур мебошанд, фиристонанд;

-кофтуков гузаронанд ва дар сурати мавҷуд будани асоси қонунӣ шаҳрвандонро, ки аз қайди ҳарбӣ, даъват ба хизмати ҳарбӣ ё ҷамъомадҳои ҳарбӣ, адои хизмати ҳарбӣю ҷамъомадҳои ҳарбӣ, хизмати алтернативӣ саркашӣ намудаанд, инчунин шахсонро, ки худсарона қисми ҳарбиро тарк намудаанд, боздошт намоянд;

-дар бораи ҳодисаҳои ошкор намудани шаҳрвандонро, ки ёҳдадоранд ба қайди ҳарбӣ дохил шаванд, инчунин дар бораи шахсоне, ки шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро қабул кардаанд, вале дар қайди ҳарбӣ нестанд, дар мӯҳлати ҳафт рӯз ба комиссариатҳои ҳарбии дахлдор хабар диҳанд.

Мақомоти сабти **асноди** ҳолати шаҳрвандӣ ёҳдадоранд дар бораи ворид намудани тағйирот ба сабти санадҳои ҳолати шаҳрвандии шаҳрвандоне, ки дар қайди ҳарбӣ мебошанд, ё ёҳдадоранд ба қайди ҳарбӣ дохил шаванд, дар мӯҳлати ҳафт рӯз ба комиссариатҳои ҳарбии дахлдор хабар диҳанд.

Мақомоти **давлатии** шуғли аҳоли ёҳдадоранд дар бораи аз ҷониби онҳо ба қайд гирифтани шаҳрвандони 16-27 - сола, ки дар қайди ибтидоии ҳарбӣ нестанд ё хизмати ҳарбиро (алтернативиро) адо накардаанд, дар мӯҳлати ҳафт рӯз ба комиссариатҳои ҳарбии дахлдор хабар диҳанд. (ҚҶТ аз 28.12.12с. №920)

Мақомоти таҳқиқ, тафтишоти пешакӣ ёҳдадоранд дар бораи оғоз намудани парвандаҳои ҷиноятӣ нисбати шаҳрвандоне, ки дар қайди ҳарбӣ мебошанд ё ёҳдадоранд ба қайди ҳарбӣ дохил шаванд дар мӯҳлати ҳафт рӯз ба комиссариатҳои ҳарбии дахлдор хабар диҳанд.

Судҳо ёҳдадоранд дар мӯҳлати ҳафт рӯз ба комиссариатҳои ҳарбии дахлдор хабар диҳанд:

-дар бораи аз ҷониби онҳо оғоз намудани парвандаҳои ҷиноятӣ нисбати шаҳрвандоне, ки дар қайди ҳарбӣ мебошанд ё онҳое, ки ёҳдадоранд ба қайди ҳарбӣ дохил шаванд;

-дар бораи ба қувваи қонунӣ даромадани ҳукмҳо нисбати шаҳрвандоне, ки дар қайди ҳарбӣ мебошанд ё ёҳдадоранд ба қайди ҳарбӣ дохил шаванд.

Ҳадамоти давлатии ташҳиси тиббӣю иҷтимоӣ ёҳдадоранд дар бораи маъҷуб донишмандони шаҳрвандоне, ки дар қайди ҳарбӣ мебошанд ё ёҳдадоранд ба қайди ҳарбӣ дохил шаванд дар мӯҳлати ҳафт рӯз ба комиссариатҳои ҳарбии дахлдор хабар диҳанд. (ҚҶТ аз 28.12.12с. №920)

Моддаи 4. Таъминоти чорабиниҳои вобаста ба иҷро намудани ёҳдадориҳои умумии ҳарбӣ

Барои муоинаи тиббӣ ва азназаргузарониҳои тиббии шаҳрвандон ҳангоми ба қайди ҳарбӣ гузоштан, даъват ё дохил шудан ба хизмати ҳарбӣ, даъват ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ, аз муоинаи тиббии тақрорӣ гузаронидани шаҳрвандоне, ки пешакӣ бо вазъи саломатӣ қобили маҳдуд ба хизмати ҳарбӣ доништа шуда буданд, инчунин барои иҷро намудани чорабиниҳои бо даъват ё дохил шудани шаҳрванд ба хизмати ҳарбӣ ва даъват ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ вобаста буда **мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ** ёҳдадоранд нуқтаи мучаҳазшуда ва биноҳо, дорувор, таҷҳизоти тиббӣ, асбобҳо, амвол, нақлиёт пешниҳод

ва таъмин намуда, барои гузаронидани чорабиниҳои номбаршуда духтурон - мутахассисон, ҳайати миёнаи тиббӣ, дигар мутахассисон ва кормандони техникии заруриро ҷалб намоянд. (ҚЧТ аз 28.12.12с. №920)

Зараре, ки бинобар иҷрои Қонуни мазкур ба корхонаҳо, ташкилоту муассисаҳо ва шаҳрвандон расонда шудааст, аз ҳисоби бучети ҷумҳурӣ мувофиқи тартибе, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунад, ҷуброн карда мешавад.

Моддаи 5. Таъминоти молиявӣ ва моддии чорабиниҳои вобаста ба иҷрои ӯҳдадориҳои умумии ҳарбӣ

Таъминоти молиявӣ ва моддии чорабиниҳои вобаста ба иҷрои ӯҳдадориҳои умумии ҳарбӣ аз ҳисоби воситаҳои бучети дахлдор бо тартибе, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, анҷом дода мешавад.

Чои кор, вазифаи ишғолнамуда ва музди миёнаи меҳнати аъзои комиссияи ба қайди ҳарбӣ гирифтани шаҳрвандон, комиссияҳои даъват, духтурон ва ҳайати миёнаи тиббӣ, кормандони техникӣ ва шахсони дар ҳайати хизматрасонӣ будае, ки барои кор дар қитъаҳои бақайдгирии ибтидоии ҳарбӣ, нуқтаҳои даъват ва ҷамъомад дар давраи ба қайди ибтидоии ҳарбӣ гирифтани шаҳрвандон ва даъват (дохилшавӣ) ба хизмати ҳарбӣ ё ҷамъомадҳои ҳарбӣ барои гузаронидани муоинаи тиббӣ, инчунин ба нуқтаҳои ҷамъомад ва кӯшунҳо фиристодани даъватшудагон ҷалб шудаанд, дар тамоми давраи иҷрои ин вазифаҳо нигоҳ дошта мешавад.

Шаҳрванд дар давраи муоинаи тиббӣ, ташхис ё табобати вобаста ба қайди ҳарбӣ, тайёрии ҳатмӣ ва хизмати ҳарбӣ ва даъват (дохилшавӣ) ба хизмати ҳарбӣ, инчунин дар давраи иҷрои дигар ӯҳдадориҳои вобаста ба қайдгирии ҳарбӣ ва тайёрии ҳатмӣ ба хизмати ҳарбӣ ва даъват (дохилшавӣ) ба хизмати ҳарбӣ аз кор (таҳсил) озод кардашуда, чои кораш (таҳсилаш) нигоҳ дошта мешавад ва музди миёнаи меҳнаташ (стипендияаш) дар чои кор (таҳсил), сафархарҷи давраи дар роҳ буданаш мутобиқи тартиби муайянкардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешавад.

Шаҳрванде, ки ба хизмати ҳарбӣ даъват (дохил) шудааст ё ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ даъват шудааст, то ба чои хизмат расидан ва аз хизмат баргаштан мутобиқи тартиб ва меъёрҳои, ки барои хизматчиёни ҳарбии хизмати ҳатмӣ ҳарбиро адоқунанда муқаррар гардидаанд, бо озӯа таъмин карда мешавад ё ба тартиб ва андозаи муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо маблағи дахлдор таъмин мешавад.

Моддаи 6. Ҷавобгариҳои шаҳрванд ва шахси мансабдор оид ба вайронкунии қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ӯҳдадориҳои умумии ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ

Шаҳрванде, ки тибқи даъвати (даъватномаи) комиссариати ҳарбӣ дар мӯҳлати муайянгардида бе сабабҳои узрнок ҳозир нашудааст, ҳамчун шахси аз хизмати ҳарбӣ саркашӣ карда ҳисоб мешавад ва ӯ бояд:

-дар ҳолатҳои ҳаллу фасли масъалаи даъват ба хизмати ҳарбӣ ё ҷамъомадҳои ҳарбӣ, ҳамчунин дар ҳолатҳои ғайриқонунӣ озод шудан ё ба хизмати ҳарбӣ мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои саркашӣ қардан аз даъват ба хизмати ҳарбӣ ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ;

-дар ҳолатҳои дигар мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгариҳои маъмурӣ кашида шавад.

Сабабҳои узрнок ҳозир нашудан тибқи даъвати (даъватномаи) комиссариати ҳарбӣ ба шартҳои тасдиқи ҳуҷҷатҳои сабаби ҳозир нашудан инҳоянд:

-беморӣ ё маъҷубии шаҳрванд, ки боиси корношоямии ӯ гардидааст;

-бемории саҳт ё вафоти (ҳалоки) хешовандони наздик ё падархонди ҳамин шаҳрванд;

-монеаи офати табиӣ ё дигар ҳолатҳои ба иродаи шаҳрванд новобаста, ки имконият надодааст ӯ ба чои ва дар мӯҳлати муайянкардаи комиссариати ҳарбӣ дар вақташ ҳозир шавад;

-дигар ҳолатҳои, ки комиссияи даъватӣ ё суд онҳоро сабабҳои узрнок донистааст.

Шахсоне, ки барои саркашӣ қардани шаҳрванд аз иҷрои ӯҳдадориҳои умумии ҳарбӣ мусоидат мекунад, ҳамчунин барои ӯҳдадориҳои умумии ҳарбиро иҷро намекунад, мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

БОБИ II. ҚАЙДИ ҲАРБӢ

Моддаи 7. Ташкили қайди ҳарбӣ

Шахрвандон ӯҳдадоранд дар қайди ҳарбӣ бошанд, ба истиснои:

- онҳое, ки Қонуни мазкур аз ӯҳдадории умумии ҳарбӣ озод намудааст;
- занҳое, ки ихтисоси қайди ҳарбӣ надоранд;
- онҳое, ки хизмати ҳарбӣ (алтернативӣ) адо карда истодаанд;
- онҳое, ки ҷазои ҷиноятиро дар шакли маҳрумият аз озодӣ адо меkunанд;
- онҳое, ки ба синни ниҳоии дар эҳтиёт будан расидаанд;
- занҳои ихтисоси қайди ҳарбӣ доштаи дорои се ва ё зиёда фарзанд.

Қайди ҳарбии шахрвандон аз ҷониби комиссариатҳои ҳарбии маҳалли истиқомат анҷом дода мешавад.

Дар маҳалҳое, ки комиссариатҳои ҳарбӣ вучуд надоранд, **мақомоти худидоракунии шахрак ва деҳот** бақайдгирии ҳарбии ибтидоиро анҷом медиҳанд. **(ҚҶТ аз 28.12.12с. №920)**

Қайди ҳарбии шахрвандоне, ки рутбаҳои ҳарбии афсарӣ дошта, дар эҳтиёти **Кумитаи давлатии амнияти милли** Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, аз ҷониби **Кумитаи давлатии** мазкур мутобиқи тартибе, ки Қонуни мазкур муқаррар намудааст, анҷом дода мешавад. **(ҚҶТ аз 21.07.10 с. № 609)**

Ҳуҷҷатҳои ба қайдгирии ҳарбӣ дар бораи шахрвандоне бояд чунин маълумоти ҳатмиро дошта бошанд:

- насаб, ном, номи падар;
- сана ва ҷои таваллуд;
- ҷои истиқомат ва қор;
- аҳволи оилавӣ;
- маълумот ва донишҷӯи забонҳои хориҷӣ;
- аз рӯи саломатӣ қобили хизмати ҳарбӣ будан;
- қобилияти касбӣ дар тайёрии аз рӯи ихтисоси қайди ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ дар вазифаҳои ҳарбӣ;
- адои хизмати ҳарбӣ ё алтернативӣ;
- адои ҷамъомадҳои ҳарбӣ;
- маълумоти антропометрии;
- соҳиби ихтисоси қайди ҳарбӣ ва мулкӣ будан;
- соҳиб будан ба дараҷаи якуми варзишӣ ё унвони варзишӣ;
- нисбати ӯ оғоз (қатъ) карда шудани парвандаи ҷиноятӣ;
- доғи судӣ доштан ё надоштан;
- дар давраи сафарбарӣ ва замони ҷанг барои қорхона, ташкилот ва муассисаҳо ҷудо (брон) карда монда шудан.

Дар ҳуҷҷатҳои бақайдгирии ҳарбӣ дар бораи диндорӣ, ақидаҳои сиёсӣ ва мансубият ба ҳизбҳои сиёсӣ ва дигар иттиҳодияҳо, ҷунбишҳои ҷамъиятӣ, ҳамчунин маълумоти дигаре набояд бошанд, ки боиси поймол шудани ҳуқуқи шахрванд гарданд, ба истиснои мавридҳое, ки ҳуди шахрванд ба дохил кардани чунин маълумотҳо ба ҳуҷҷатҳои бақайдгирии ҳарбӣ исрор намояд.

Тартиби қайди ҳарбии шахрвандонро Қонуни мазкур ва Низомномаи қайди ҳарбӣ, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад, муайян менамоянд.

Дар давраи сафарбарӣ ва замони ҷанг ҷудо (брон) карда мондани шахрвандони дар эҳтиёт қарордошта бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

Тартиб ва хусусиятҳои дар давраи озошта ва замони ҷанг дар қайди ҳарбӣ будани шахрвандоне, ки дар мақомоти қорҳои дохилӣ, муассиса ва мақомоти системаи иҷроии ҷазои ҷиноятӣ, мақомоти гумрук, мақомоти Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон хизмат меkunанд, мутобиқи ҳамин Қонун аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад. Зимнан қайди ҳарбии барои ин шахрвандон аз тарафи Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мувофиқаи роҳбарони мақомоти зикршуда муайян карда мешавад.

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шахрак ва деҳот, шахсони мансабдори қорхонаҳо, ташкилоту муассисаҳо ӯҳдадорҳои ташкил ва ба қайди ҳарбӣ гирифтани шахрвандонро мутобиқи Низомномаи қайди ҳарбӣ иҷро менамоянд. **(ҚҶТ аз 28.12.12с. №920)**

Моддаи 8. Ба қайди ибтидоии ҳарбӣ гузоштани шахрвандон

Ба қайди ибтидоии ҳарбӣ гузоштани шахрвандони ҷинси мард аз ҷониби комиссияи **шахрӣ ё ноҳиявӣ** ба қайди ҳарбӣ гузоштани шахрвандон дар давраи аз 1 январ то 31 март дар соли ба синни 16 расидан сурат мегирад. **(ҚҶТ аз 28.12.12с. №920)**

Ба қайди ибтидоии ҳарбӣ гузоштани шахрвандони ҷинси зан аз ҷониби комиссариати ҳарбии **шаҳр ё ноҳия** пас аз соҳиб шудани онҳо ба ихтисоси қайди ҳарбӣ сурат мегирад:

Комиссияи ба қайди ҷарбӣ гузоштани шаҳрвандон бо қарори раиси **шаҳр ё ноҳия** дар ҳайати зерин тасдиқ карда мешавад:

комиссари ҷарбии **шаҳр (ноҳия)** ё муовини он - раиси комиссия; (**ҚҶТ аз 28.12.12с. №920**)

котиби комиссия;

духтуроне, ки шаҳрвандонро бинобар ба қайди ҷарбӣ гирифта шуданашон муоинаи тиббӣ менамоянд.

Комиссияи ба қайди ҷарбӣ гузоштани шаҳрвандон ўҳдадор аст:

муоинаи тиббии шаҳрвандонро ташкил намуда, қобили хизмати ҷарбӣ будани онҳоро муайян кунад;

дар хусуси ба қайди ҷарбӣ гузоштани шаҳрванд ё бинобар вазъи саломатӣ ғайри қобили хизмати ҷарбӣ будан аз ўҳдадории умумии ҷарбӣ озод намудани ӯ қарор қабул кунад;

барои муайян намудани истифодаи имконпазири шаҳрванд дар хизмати ҷарбӣ муоинаи касбии психологӣ гузаронад.

Раис ё котиби комиссияи ба қайди ҷарбӣ гузоштани шаҳрванд ўҳдадоранд қарори комиссияро ба шаҳрванд эълон намуда, вазифаҳои ўро дар бобати қайди ҷарбӣ фаҳмонда диҳанд.

Ба қайди ибтидоии ҷарбӣ гузоштани онҳое, ки шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро қабул кардаанд, бо тартиби зайл сурат мегирад:

мрдони аз 16 то 27 сола - мувофиқи тартибе, ки дар қисми якуми моддаи мазкур муқаррар гардидааст;

- дигарон - аз ҷониби комиссариатҳои ҷарбии **шаҳр ё ноҳия**. (**ҚҶТ аз 28.12.12с. №920**)

Моддаи 9. Ўҳдадории шаҳрванд дар бобати қайди ҷарбӣ

Бо мақсади таъмини қайди ҷарбӣ шаҳрвандон ўҳдадоранд:

дар комиссариати ҷарбии маҳалли истиқоматӣ, дар нуқтаҳои аҳолинишине, ки комиссариатҳои ҷарбӣ мавҷуд нест - дар **мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот**, шаҳрвандоне, ки рутбаи ҷарбии афсарӣ доранду дар эҳтиёти Кумитаи давлатии амнияти милли Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд, - дар мақомоти Кумитаи давлати номбурда дар қайди ҷарбӣ бошанд;

дар вақт ва маҳалли муқарраршуда бо даъват (даъватнома) ба комиссариати ҷарбӣ ё **мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот**, маҳалли истиқомат ё маҳалли истиқомати муваққатӣ ҳозир шаванд;

ҳангоми аз хизмати ҷарбӣ ба эҳтиёти Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон озод шудан дар мӯҳлати ду ҳафта аз рӯзи аз рӯйхати ҳайати шахсии қисми ҷарбӣ хориҷ шудан ба комиссариатҳои ҷарбии маҳалли зист барои ба қайди ҷарбӣ гузоштан ҳозир шаванд;

дар бораи тағйироти вазъи оилавӣ, маълумот, ҷои кор ё вазифа, маҳалли истиқомат дар ҳудуди **шаҳр ё ноҳия** дар мӯҳлати ду ҳафта ба комиссариати ҷарбӣ ё ҷамоат хабар расонанд; (**ҚҶТ аз 28.12.12с. №920**)

ҳангоми рафтан ба маҳалли нави истиқомат ё маҳалли муваққатан қарордошта (ба мӯҳлати зиёда аз се моҳ), инчунин ҳангоми рафтан аз Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мӯҳлати зиёда аз 6 моҳ аз қайди ҷарбӣ бароварда ва дар мӯҳлати ду ҳафтаи расидан ба маҳалли нави истиқомат, маҳалли муваққатан қарор доштан ё бозгашт ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайди ҷарбӣ гузоранд;

билети ҷарбӣ, шаҳодатномаи муваққатие, ки дар ивази билети ҷарбӣ дода шудааст, инчунин шаҳодатномаи бақайдгирии ибтидоии шаҳрванди ба хизмати ҷарбӣ даъватшавандаро эҳтиёткорона нигоҳ доранд. Дар ҳолати гум кардани ҳуҷҷатҳо дар мӯҳлати ду ҳафта ба комиссариати ҷарбии маҳалли истиқомат барои ҳалли масъалаи гирифтани ҳуҷҷатҳо ба ҷои ҳуҷҷатҳои гумшуда муроҷиат намоянд.

Шаҳрвандоне, ки бояд ба хизмати ҷарбӣ даъват шаванду дар давраи гузаронидани даъват ба мӯҳлати зиёда аз се моҳ, аз маҳалли истиқомат мераванд, бояд дар ин бора ба комиссариати ҷарбӣ ё **мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳоти** маҳалли истиқомат шахсан хабар расонанд. (**ҚҶТ аз 28.12.12с. №920**)

Шаҳрвандон ҳамчунин дигар ўҳдадориҳои муқаррарнамудаи Низомномаи қайди ҷарбиро иҷро менамоянд.

БОБИ 3.

БА ХИЗМАТИ ҶАРБӢ ТАЙЁР КАРДАНИ ШАҲРВАНД

Моддаи 10. Ба хизмати ҷарбӣ тайёр кардани шаҳрванд

Ба таври ҳатмӣ ба хизмати ҷарбӣ тайёр кардани шаҳрванд инҳоро пешбинӣ менамояд:

-гирифтани дониши зарурӣ дар соҳаи муҳофизат;

-ташхис ва муоинаи тиббӣ, дар сурати зарурат бошад, бо розигии шаҳрванд - чорабиниҳои табобатӣю тандурустӣ;

-тайёрии ҳарбӣ дар муассисаҳои таълимии **таҳсилоти миёнаи умумӣ** ва дар муассисаҳои таълимии **таҳсилоти умумии ибтидоӣ** ва миёнаи касбӣ; (**ҚЧТ аз 21.07.10 с. №620**)

-тарбияи ҳарбӣ-ватандӯстӣ;

-аз рӯи ихтисосҳои дар қайди ҳарбӣ буда тайёр намудани аскарон, сержантҳо ва старшинаҳо мувофиқи роҳатҳои дахлдори комиссариатҳои ҳарбӣ.

Ба таври ҳатмӣ ба хизмати ҳарбӣ тайёр кардани шаҳрванд метавонад дар чараёни ҷамъомадҳои ҳарбӣ сурат гирад.

Ба таври ихтиёрӣ ба хизмати ҳарбӣ тайёр кардани шаҳрванд инҳоро пешбинӣ менамояд:

-машғул шудан ба навъҳои варзиши ҳарбии амалӣ;

-аз худ кардани ихтисоси қайди ҳарбӣ;

-таҳсил дар муассисаҳои таълимии **таҳсилоти миёнаи умумӣ** бо барномаи иловагии таълимие, ки мақсади он аз тайёрии ҳарбии шаҳрвандони ноболиғ иборат мебошад;

-таҳсили донишҷӯён аз рӯи барномаи тарбияи афсарони эҳтиёт дар кафедраҳои ҳарбии назди муассисаҳои таълимии давлатии **таҳсилоти олии касбӣ**. (**ҚЧТ аз 21.07.10 с. №620**)

Тайёрии ҳарбӣ ва ихтиёрии шаҳрванд ба хизмати ҳарбӣ мутобиқи ҳамин Қонун ва бо тартибе, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст, анҷом дода мешавад.

Моддаи 11. Гирифтани дониши зарурӣ дар соҳаи мудофия

Стандартҳои (меъёрҳои) давлатии **таҳсилоти умумӣ ва миёнаи касбӣ** оид ба мудофияи давлат, ӯҳдадорӣю умумии ҳарбии шаҳрвандон, инчунин мудофияи граждани донишу малакаи зарурӣ гирифтани таълимгирандагонро (тарбиягирандагонро) пешбинӣ менамоянд. (**ҚЧТ аз 21.07.10 с. №620**)

Моддаи 12. Ташхис ва муоинаи тиббӣ, гузаронидани чорабиниҳои табобатӣю тандурустӣ

Шаҳрванд ҳангоми ба қайди ибтидоии ҳарбӣ гузошта шудан, ҳангоми даъват (дохил) шудан ба хизмати ҳарбӣ аз муоинаи тиббии духтурон-мутахассисони зерин гузарад:

терапевт (духтури бемориҳои дарунӣ), чарроҳ, невропатолог (духтури бемориҳои асаб), психиатр (духтури бемориҳои рӯҳӣ), окулист (духтури бемориҳои чашм), оториноларинголог (духтури касалиҳои гӯшу гулӯю бинӣ), стоматолог (духтури дандон), духтурони соҳаҳои дигар. Аз рӯи натиҷаҳои муоинаи тиббӣ ҳулоса бароварда мешавад:

дар бораи қобили хизмати ҳарбӣ будан;

қобили хизмати ҳарбӣ будан бо маҳдудияти ҷузъӣ;

муваққатан қобил набудан ё пурра қобил набудан ба хизмати ҳарбӣ.

Агар комиссияи тиббии назди комиссариати ҳарбӣ дар бобати қобилияти хизмати ҳарбӣ будани шаҳрванд ҳулосаи тиббӣ бароварда натавонад, комиссияи ба қайди ҳарбӣ гирифтани шаҳрванд бояд ўро барои муоинаи амбулаторӣ ё статсионарӣ ба муассисаи тиббии воқеъ дар **ҳудуди** вилоят, шаҳр, ноҳияи маҳалли истиқомати ин шаҳрванд равон кунад. (**ҚЧТ аз 30.05.17 с., №1439**)

Маблағгузории муоинаи тиббии шаҳрвандон вобаста ба иҷрои ӯҳдадорӣю умумии ҳарбӣ аз ҷониби онҳо, мутобиқи тартибе, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунад аз ҳисоби маблағҳои бучети ҷумҳурӣ сурат мегирад.

Моддаи 13. Тарбияи ҳарбӣ-ватандӯстӣ. Машғул шудан ба навъҳои варзиши ҳарбии амалӣ

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазорату идораҳо, мақомоти ҳокимияти давлатӣ, **мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот** якҷоя бо Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазорату идорасое, ки дар онҳо тибқи Қонуни мазкур хизмати ҳарбӣ пешбинӣ шудааст, инчунин шахсони мансабдори корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо сарфи назар аз шакли моликият ва шароитҳои хоҷагидорӣ ӯҳдадоранд, ки доир ба тарбияи ҳарбӣ - ватандӯстии шаҳрвандон мунтазам кор баранд. (**ҚЧТ аз 28.12.12с. №920**)

Шаҳрвандони ба хизмати ҳарбӣ даъватшаванда (дохилшаванда) ҳуқуқ доранд дар иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, муассисаҳои таълимӣ, толорҳои варзишӣ ва сексияҳо сарфи назар аз тобеияти идоравии онҳо бо намудҳои гуногуни варзиши ҳарбии амалӣ машғул шаванд.

Шаҳрвандоне, ки мувофиқи тартиби муқарраргардида дараҷаи якуми варзишӣ ё аз рӯи навъи варзиши амалии ҳарбӣ унвони варзишӣ доранд, дар ҳолати даъват (дохил) шудан ба хизмати ҳарбӣ дар интиҳоби навъу намуди кӯшун аз рӯи тайёрии варзишии худ ва талаботи воқеъ ба он ҳуқуқи афзалиятнок доранд.

Бо маблағ таъмин намудани чорабиниҳои тарбияи ҳарбӣ-ватандӯстӣ ва машғулиятҳо аз рӯи навъҳои варзиши ҳарбии амалӣ аз ҳисоби бучети ҷумҳурӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

Моддаи 14. Аз худ кардани ихтисоси қайди ҳарбӣ

Аз худ кардани ихтисосҳои ҳарбӣ тайёр намудани шаҳрвандони ба синни 17 солагӣ расидаро аз рӯи ихтисосҳои аскар ва сержант дар назар дорад.

Шаҳрванде, ки ихтисоси мураккаби қайди ҳарбиро аз худ кардааст, ҳуқуқ дорад ҳангоми даъват (дохил) шудан ба хизмати ҳарбӣ намуди қўшунро барои адои хизмат мувофиқи ихтисоси азхудкардааш интихоб намояд.

Феҳристи ихтисосҳои қайди ҳарбӣ, аз ҷумла ихтисосҳои мураккаб, ки аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад ба он дохил намудани ҷунин ихтисосҳоеро, ки ба шаҳрвандон барои ишғол намудани мансабҳои ҳарбӣ имкон медиҳанд, дар назар дорад.

Дар таълимгоҳҳои ташкилоти мададгори мудофия таҳсил намудани шаҳрвандоне, ки онҳоро комиссариатҳои ҳарбии **шаҳр ва ноҳия** барои тайёрии мутахассисон равон кардаанд, ҳатмист. **(ҚҶТ аз 28.12.12с. №920)**

Бо маблағ таъмин намудани чорабиниҳои тайёр намудани шаҳрвандон барои аз худ кардани ихтисосҳои қайди ҳарбӣ аз ҳисоби бучети ҷумҳурӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

Моддаи 15. Тайёрии ҳарбӣ дар муассисаҳои таълимии таҳсили умумии миёна ва муассисаҳои таълимии таҳсили касбӣ

Тайёрии ҳарбӣ дар муассисаҳои таълимии **таҳсили миёнаи умумӣ** ва муассисаҳои таълимии **таҳсили касбӣ** мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф» бо хонандагони ҷинси мард ҳатман дар давоми ду соли охири таҳсил бо на камтар аз як маротиба дар анҷоми соли охирини таҳсил гузаронидани ҷамъомади таълимии ҳарбӣ сурат мегирад. **(ҚҶТ аз 21.07.10. №620)**

Тайёрии ҳарбии хонандагон аз тарафи роҳбарони ҳарбии (муаллимони штатии) ин муассисаҳои таълимӣ гузаронида мешавад.

Барномаи тайёрии хонандагон, ҳамчунин Низомнома дар бораи роҳбарони ҳарбии муассисаҳои таълимӣ аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

Бо маблағ таъмин намудани тайёрии ҳарбии хонандагон аз ҳисоби маблағҳои бучети ҷумҳурӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

Моддаи 16. Таҳсил дар муассисаҳои таълимии маълумоти умумии миёнаи дорои барномаи иловагии таълимие, ки мақсад аз он тайёрии ҳарбии шаҳрвандони ноболиғ аст

Бо мақсади тарбияи ҳамаҷониба ва ба хизмати ҳарбӣ тайёр кардани шаҳрвандони ноболиғи ҷинси мард Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар системаи Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон муассисаҳои таълимии **таҳсили миёнаи умумӣ** дорои барномаи таълимие, ки мақсад аз онҳо тайёрии ҳарбии шаҳрвандони ноболиғи ҷинси мард мебошанд, - литсейҳои ҳарбӣ таъсис медиҳад. **(ҚҶТ аз 21.07.10. №620)**

Шаҳрванди ноболиғи ҷинси мард - یتим ё бе сарпарастии волидайн мондае, ки ба муассисаи зикргардида дохил шуданист, ба он бе имтиҳон, аз рӯи натиҷаҳои сӯҳбат ва муоинаи тиббӣ дохил карда мешавад.

Низомномаи литсейҳои ҳарбиро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд.

Шаҳрванде, ки таҳсилро дар литсеи ҳарбӣ бомуваффақият хатм кардааст, ҳуқуқи бе имтиҳон ба муассисаҳои таълимии ҳарбии **таҳсили касбӣ** дохил шуданро дорад. **(ҚҶТ аз 21.07.10. №620)**

Моддаи 17. Таҳсили шаҳрвандон аз рӯи барномаҳои тарбияи афсарони эҳтиёт дар кафедраҳои назди муассисаҳои давлатии таҳсилоти олиии касбӣ

Шаҳрванде, ки дар шӯъбаи рӯзонаи муассисаи таълимии давлатии **таҳсилоти олиии касбӣ** таҳсил намуда, бинобар вазъи саломатӣ қобили хизмати ҳарбӣ аст ва ба талаботи муқарраргардида ҷавоб медиҳад, ҳуқуқ дорад таҳсили ҳарбиро аз рӯи барномаи тарбияи афсарони эҳтиёт дар кафедраи ҳарбии ин муассисаи таълимӣ гузарад, ба шарте ки то лаҳзаи хатми муассисаи мазкури таълимӣ шаҳрванд ба синни 27 солагӣ нарасад. **(ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620)**

Ба донишҷӯе (курсанте), ки аз рӯи барномаи тарбияи афсарони эҳтиёт таҳсил мекунад, аз ҳисоби маблағҳои бучети ҷумҳурӣ ба андозае, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд, стипендияи иловагӣ пардохта мешавад.

Таҳсили шаҳрвандон аз рӯи барномаҳои тарбияи афсарони эҳтиёт дар кафедраҳои ҳарбии назди муассисаҳои таълимии давлатии маълумоти олии касбӣ мутобиқи тартибе, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд, ташкил карда мешавад.

Барномаҳои тарбияи афсарони эҳтиёт метавонанд таълими ҳарбии шаҳрвандони ҷинси занро пешбинӣ намоянд.

Муассисаи таълимии давлатии маълумоти олии касбӣ кафедраи ҳарбиро бо бинои зарурӣ таъмин намуда, инчунин бо мусоидати Вазорати мудоғибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон заминаи зарурии таълимию моддӣ фароҳам меорад.

Вазорати мудоғибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон тайёрии ҳарбии донишҷӯёнро назорат менамояд.

Ҷамъомадҳои таълимие, ки барномаи тарбияи афсарони эҳтиёт пешбинӣ намудааст, ҷамъомадҳои ҳарбӣ ҳисобида мешаванд.

Моддаи 18. Иштироки Вазорати мудоғибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорату идораҳое, ки Қонуни мазкур дар онҳо хизмати ҳарбиро пешбинӣ намудааст, дар тайёр кардани шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ

Вазорати мудоғибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазорату идораҳое, ки дар онҳо Қонуни мазкур хизмати ҳарбиро пешбинӣ намудааст, дар тайёр кардани шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ:

-номгӯи ихтисосҳои қайди ҳарбӣ ва навъҳои варзиши ҳарбии амалиро таҳия мекунад;

-якҷоя бо Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон талабот ба вазъи саломатии шаҳрвандони ба хизмати ҳарбӣ даъватшаванда (дохилшаванда) ва дар хизмати ҳарбӣ бударо таҳия менамояд;

-дар таҳияи стандартҳои (меъёрҳои) таълимии давлатӣ, барнома ва методикаи тайёркунии шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ иштирок мекунад;

-дар таъсис, маблағгузорӣ ва ҷиҳозонии моддию техникаи кафедраҳои ҳарбии назди муассисаҳои таълимии давлатии **таҳсилоти олии касбӣ**, инчунин ташкилоту муассисаҳое, ки шаҳрвандонро дар асоси шартнома ба хизмати ҳарбӣ тайёр мекунад, иштирок менамоянд. (ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620)

БОБИ 4.

ДАЪВАТИ ШАҲРВАНДОН БА ХИЗМАТИ ҲАРБӢ

Моддаи 19. Шаҳрвандоне, ки бояд ба хизмати ҳарбӣ даъват карда шаванд

Шаҳрванди ҷинси марди аз 18 то 27 - солаи дар қайд буда ё шаҳрванде, ки ўҳдадор аст дар қайди ҳарбӣ бошад ва барои ба таъхир андохтани мўҳлати даъват ё озод шудан аз даъват ба хизмати ҳарбӣ ҳуқуқ надорад, бояд ба хизмати ҳарбӣ ба Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ва сохторҳои ҳарбӣ дар вазифаҳои ҳайати аскарон ва сержантҳо даъват карда шавад.

Хизматчиҳои ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро аз рӯи даъват адо менамояд, ҳуқуқ дорад, баъди ба итмом расидани 12 моҳи хизмати ҳарбӣ аз рӯи даъват, ба муассисаи таълимии ҳарбии **таҳсилоти касбӣ** дохил шавад. (ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620)

Шаҳрвандони ҷинси марди то 30 соларо, ки хизмати ҳарбӣ адо накардаанд, муассисаи таълимии давлатии маълумоти олии касбиро хатм намудаанд ва ба эҳтиёти Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун афсар дохил карда шудаанд, танҳо аз ҷониби Вазорати мудоғибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хизмати ҳарбӣ даъват карда мешаванд. ҳамзамон, мўҳлати таҳсил дар муассисаи таълимии давлатии маълумоти олии касбӣ ба мўҳлати хизмати ҳарбии онҳо бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил мешавад.

Шаҳрванде, ки мутобиқи қисми сеюми моддаи мазкур ба хизмати ҳарбӣ даъват шудааст, хизмати ҳарбиро тибқи тартибе, ки ҳамин Қонун ва Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбии тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудаанд, адо менамояд.

Шаҳрвандоне, ки дар кафедраҳои ҳарбӣ таҳсил накардаанд, пас аз хатми муассисаи таълимии давлатии **таҳсилоти олии касбӣ** мутобиқи ҳамин Қонун ба хизмати ҳарбӣ дар вазифаҳои ҳайати аскарон ва сержантҳо даъват карда мешаванд. (ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620)

Моддаи 20. Озод кардан аз даъват ба хизмати ҳарбӣ

Аз даъват ба хизмати ҳарбӣ шаҳрвандони зерин озод карда мешаванд:

а) онҳое, ки бинобар вазъи саломатӣ ғайриқобили хизмати ҳарбӣ ё ба таври маҳдуд ба хизмати ҳарбӣ қобил доништа шудаанд;

б) онҳое, ки хизмати ҳарбӣ ё алтернативӣ адо мекунанд ё адо кардаанд;

в) онҳое, ки дар давлати дигар хизмати ҳарбиро адо намудаанд;

г) онҳое, ки унвони илмӣ номзади илм ё доктори илм доранд.

Шаҳрванде, ки барои содир кардани ҷинояти махсусан вазнин ё вазнин доғи судии бардоштанаишуда дорад, наметавонад ба хизмати ҳарбӣ даъват карда шавад.

Шаҳрвандони зерин барои озод шудан аз даъват ба хизмати ҳарбӣ ҳуқуқ доранд:

а) онҳое, ки падар (модар) ё бародарашон (хоҳар) ҳангоми адои хизмати ҳарбӣ дар асоси даъват ва бо тартиби ихтиёрӣ дар вазифаҳои сержантҳо, прапоршикҳо ва афсарон ё дар давраи гузаштани ҷамъомадҳои ҳарбӣ ҳалок шудааст ё вафот кардааст;

б) онҳое, ки дар оила писари (писархонди) ягона мебошанд.

Моддаи 21. Ба таъхир андохтани мӯҳлати даъват ба хизмати ҳарбӣ

Ба таъхир андохтани мӯҳлати даъват ба хизмати ҳарбӣ ба шаҳрвандони зерин иҷозат дода мешавад:

а) онҳое, ки бинобар вазъи саломатӣ муваққатан ғайри қобили хизмати ҳарбӣ доништа шудаанд, - ба мӯҳлати то як сол;

б) онҳое, ки ба нигоҳубини узви оилае, ки ба кӯмаки дигар кас эҳтиёҷ дошта, таҳти таъминоти пурраи давлат қарор надорад, машғул мебошанд, дар сурати набудани дигар шахсоне, ки дар асоси қонун ӯҳдадоранд ба узви зикргардидаи оила ғамхорӣ намуда, онро таъмин кунанд (ба кӯмак ва нигоҳубини каси дигар эҳтиёҷдошта он аъзои оила ҳисобида мешаванд, ки ба синни нафақа расидаанд ё маъюби гуруҳи якум ё дуҷум мебошанд, инчунин он аъзои оила, ки ба синни 18-солагӣ нарасидаанд);

в) онҳое, ки кӯдаки бемодар мондаашонро тарбия менамоянд;

г) онҳое, ки ду ва зиёда фарзанд доранд;

д) онҳое, ки модарашон ғайр аз онҳо ду ва зиёда аз он фарзанди ноболиғ дошта, онҳоро бе шавҳар тарбия менамояд;

е) онҳое, ки нисбаташон парвандаи ҷиноятӣ кушода шудааст, ё ин ки мувофиқи ҳукми суд мӯҳлати ҷазоро адо карда истодааст.

Ғайр аз шаҳрвандоне, ки дар қисми якуми моддаи мазкур зикр гардидаанд, шаҳрвандони зерин барои ба таъхир андохтани мӯҳлати даъват ба хизмати ҳарбӣ ҳуқуқ доранд:

а) онҳое, ки вакили халқ интиҳоб шудаанд, - дар давраи ваколатҳои депутатӣ;

б) талабаҳои муассисаҳои таълимии маълумоти миёнаи умумӣ ва миёнаи касбӣ - то гирифтани маълумоти пурра, вале на калонтар аз синни 21-сола;

в) онҳое, ки бори аввал дар шӯъбаҳои рӯзонаи муассисаҳои таълимии **таҳсилоти олии касбӣ** таҳсил мекунанд, - дар давраи таҳсил; (**ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620**)

д) онҳое, ки **таҳсилоти олии омӯзгорӣ** доранд ва доимӣ дар вазифаи омӯзгорӣ дар муассисаҳои таълимоти умумӣ кор мекунанд, дар давраи иҷроиши кор, инчунин духтуроне, ки **таҳсилоти олии тиббӣ** доранд, вазифаи духтурӣ дар муассисаҳои давлатии таълимӣ ё тиббии воқеъ дар деҳот кор мекунанд, - дар давраи иҷрои ин кор; (**ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620**)

е) онҳое, ки дар мақомоти корҳои дохилӣ, мақомоти гумрук хизмат мекунанд ва унвони махсус доранд, ки қонунгузорӣ барои кормандони ин мақомот муқаррар намудааст, - дар давраи хизмати онҳо дар ин мақомот;

ж) онҳое, ки кормандони прокурорӣ - тафтишотии мақомоти прокуратура ё судья мебошанд дар давраи кор дар ин мақомот;

з) онҳое, ки пас аз хатми муассисаҳои таълимии **таҳсилоти олии касбӣ** дар дастгоҳҳои Маҷлиси миллий ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мансабҳое, ки номгӯи онҳо аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст кор мекунанд, - дар давраи кори онҳо дар ин мансабҳо. (**ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620**)

Моддаи 22. Мӯҳлатҳои даъвати шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ

Даъвати шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ ду маротиба дар як сол - аз 1 апрел то 31 май ва аз 1 октябр то 30 ноябр дар асоси Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки он дар воситаҳои ахбори умум на камтар аз як моҳи пеш аз даъват ҷоп мешавад, анҷом дода мешавад.

Даъвати шаҳрвандоне, ки бо додани рутбаи ҳарбии афсарӣ ба эҳтиёт гузаронида шудаанд, ҳамчун қоида пас аз хатми муассисаи давлатии **таҳсилоти олии касбӣ** ба тартиби инфиродӣ аз ҷониби Вазири мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад. (**ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620**)

Моддаи 23. Ташкил намудани даъвати шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ

Даъвати шаҳрвандонро ба хизмати ҳарбӣ раиси **шаҳр ё ноҳия** якҷоя бо комиссари ҳарбии ноҳия ё шаҳр ташкил менамояд.

Барои ташкил намудани даъвати шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ раиси **шаҳр ё ноҳия** масъул аст. **(ҚҶТ аз 28.12.12с. №920)**

Тартиби даъвати шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ бо Қонуни мазкур ва Низомномаи даъвати шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд, муайян карда мешавад.

Моддаи 24. Комиссияи даъват

Барои ташкил ва гузаронидани даъвати шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ дар ҳар як ноҳия ё шаҳр бо қарори раиси ноҳия ё шаҳр комиссияи даъват таъсис дода мешавад, ки ба ҳайати онҳо бояд дохил шаванд:

-муовини раиси **шаҳр ё ноҳия** - раиси комиссия; **(ҚҶТ аз 28.12.12с. №920)**

-комиссари ҳарбии ноҳия ё шаҳр - муовини раиси комиссия;

-котиби комиссияи даъват;

-духтуре, ки ба кори муоинаи тиббии шаҳрвандони ба хизмати ҳарбӣ даъватшаванда роҳбарӣ мекунад;

-намояндаи мақомоти корҳои дохилии ноҳия ё шаҳр;

-намояндаи мақомоти идораи маорифи ноҳия ё шаҳр.

Ба ҳайати комиссияи даъват метавонанд намояндагони дигар корхонаҳо, ташкилоту муассисаҳо дохил шаванд.

Моддаи 25. Ёҳдадорӣ ва тартиби кори комиссияи даъват

Ба зиммаи комиссияи даъват ёҳдадорӣ ташкили муоинаи тиббии шаҳрванди ба хизмати ҳарбӣ даъватшаванда ва нисбати он қабул намудани яке аз қарорҳои зерин гузошта мешавад:

-дар бораи даъват ба хизмати ҳарбӣ;

-дар бораи фиристодан ба хизмати алтернативӣ;

-дар бораи додани иҷозат барои ба таъхир андохтани мӯҳлати даъват ба хизмати ҳарбӣ;

-дар бораи озод намудан аз даъват ба хизмати ҳарбӣ;

-дар бораи гузаронидан ба эҳтиёт ё озод намудан аз иҷрои ёҳдадорӣ ҳарбӣ.

-ҳангоми ба хизмати ҳарбӣ даъват кардани шаҳрванде, ки бо додани рутбаи афсарӣ ба эҳтиёт гузаронида шудааст, вазифаҳои номбаршудаи комиссияи даъват ба ёҳдаи комиссари ҳарбӣ вогузор мегардад.

Дар сурати аз даъват ба хизмати ҳарбӣ саркашӣ намудани шаҳрванд комиссияи даъват ба прокурори **шаҳр ё ноҳияи** маҳалли истиқомати шаҳрванд ҳуҷҷатҳои дахлдорро раво мекунад. **(ҚҶТ аз 28.12.12с. №920)**

Ҳангоми қабули қарор дар бораи ба хизмати ҳарбӣ фиристодани шаҳрванд комиссияи даъват наъи қўшуни Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшун ё сохторҳои ҳарбиро, ки ин шаҳрванд дар он бояд хизмати ҳарбиро адо намояд, муайян мекунад.

Комиссияи даъват қарорҳои худро танҳо дар асоси Қонун қабул менамояд. Қарори он набояд ҳилофи ҳулосаи духтур-мутахассисе, ки муоинаи тиббии шаҳрвандонро оид ба масъалаи бинобар вазъи саломатӣ қобили хизмати ҳарбӣ будани ӯ анҷом додааст, бошад.

Раиси комиссияи даъват ё муовини ӯ қарори комиссияи даъватро ба шаҳрванде, ки нисбати ӯ он қабул шудааст, эълон мекунад. Бо талаби шаҳрванд раиси комиссияи даъват ба ӯ нусхаи қарори комиссияи даъватро, ки нисбати ин шаҳрванд қабул гардидааст, медиҳад.

Қарори комиссияи даъватро шаҳрванд метавонад дар мӯҳлати 10 рӯз ба комиссияи даъвати болоӣ ё ба суд шикоят намояд.

Дар ин ҳолат иҷрои қарори комиссияи даъват то эълон гардидани қарори комиссияи даъвати болоӣ ё суд боздошта мешавад.

Моддаи 26. Комиссияи даъвати ҷумҳурӣ, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе

Бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе комиссияи марбутаи даъват таъсис дода мешавад, ки ба он мутобиқаи инҳо бояд дохил шаванд:

-муовини Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовинони раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе - раиси комиссия;

-сардори Раёсати ташкилӣ ва сафарбаркунии Сарситоди Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, комиссари ҳарбии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе - муовини раиси комиссия;

-вакили Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлисҳои вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе;

-котиби комиссияи даъвати ҷумҳурӣ, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе;

-духтуре, ки ба кори ташхис ва муоинаи тиббии шаҳрвандони ба хизмати ҳарбӣ даъватшаванда роҳбарӣ менамояд;

-муовини Вазири корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, сардори корҳои дохилии **Ҷумҳурии Тоҷикистон, сардори раёсати корҳои дохилии** Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе; (**ҚҶТ аз 28.12.12с. №920**)

-намоёндаи мақомоти давлатии маорифи ҷумҳурӣ, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе.

Ба ҳайати комиссияи даъвати ҷумҳурӣ, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе шахсони дигар низ дохил шуда метавонанд.

Комиссияи даъвати ҷумҳурӣ, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе:

-муоинаи тиббии шаҳрвандони ба хизмати ҳарбӣ даъватшударо пеш аз ба маҳалли хизмат равон карданишон, ташхиси назоратии тиббии шаҳрвандони барои ба таъхир андохтани мӯҳлати даъват иҷозат гирифта ё шаҳрвандони бинобар вазъи саломатӣ аз даъват ба хизмати ҳарбӣ озодшуда, инчунин шаҳрвандони бо қарори комиссияҳои даъват дар бораи бинобар вазъи саломатӣ қобили хизмати ҳарбӣ будан норозигӣ изҳорнамударо ташкил менамояд;

-дурустии ба таъхир андохтани мӯҳлати даъвати шаҳрвандон ва аз даъвати ҳарбӣ озод кардани шаҳрвандонро тафтиш менамояд;

-асоснокии ба навъҳои қўшунҳои Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ва соҳторҳои ҳарбӣ барои хизмати ҳарбӣ фиристондани шаҳрвандонро назорат мекунад;

-арзу шикоятҳои шаҳрвандони ба хизмати ҳарбӣ даъватшавандаро нисбати амалҳои комиссияҳои даъват баррасӣ менамояд;

-ҳолати даъват ба хизмати ҳарбиро баррасӣ намуда, пешниҳодоти худро ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе арз менамояд.

Комиссияи даъвати Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ҳуқуқ доранд қарорҳои комиссияҳои даъватии **шаҳриро ноҳиявиро**, комиссияи даъвати ҷумҳурӣ бошад, қарори комиссияи даъвати вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявиро аз нав бинад ва бекор кунад. (**ҚҶТ аз 28.12.12с. №920**)

Қарори комиссияи даъвати ҷумҳурӣ, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят мумкин аст дар суд шикоят карда шавад.

Чамъқунӣ ва ба Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар қўшунҳо ва воҳидҳои ҳарбӣ тақсим намудани шаҳрвандони аз шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ ба хизмати ҳарбӣ даъватшуда, инчунин аз муоинаи назоратии тиббӣ гузаронидани онҳоро дар заминаи Нуқтаи чамъоварии ҷумҳуриявӣ Раёсати ташкилӣ-сафарбаркунии Сарситоди Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳад.

Моддаи 27. Ўҳдадорӣи шаҳрвандоне, ки бояд ба хизмати ҳарбӣ даъват шаванд

Шаҳрвандони дар эҳтиёт қарорнадоштаи ба хизмати ҳарбӣ даъватшаванда ўҳдадоранд бо даъвати комиссариати ҳарбӣ ба муоинаи тиббӣ, маҷлиси комиссияи даъват ё барои фиристондан ба қисми ҳарбӣ барои адои хизмати ҳарбӣ ҳозир шаванд, инчунин то фиристондан ба маҳалли адои хизмати ҳарбӣ дар комиссариати ҳарбӣ қарор гиранд.

Шаҳрвандони ба хизмати ҳарбӣ даъватшаванда ўҳдадоранд даъватномаи комиссариати ҳарбиро бо забонхат қабул намоёнд. Даъватномаро ба шаҳрвандон кормандони комиссариати ҳарбӣ ё дар ҷои кори (таъсили) шаҳрванд роҳбарон, дигар шахсони (кормандони) вазифадори ба кори ба ҳисобгирии ҳарбӣ масъули ташкилотҳо, инчунин шахсони вазифадори ба кори ба ҳисобгирии ҳарбӣ масъули **мақомоти худидоракунии шахрак ва деҳот** месупоранд. Дар даъватнома бояд оқибати ҳуқуқи аз тарафи шаҳрвандон иҷро нагардидани талаботҳои ба зиммаи онҳо гузошташуда зикр шуда бошад. (**ҚҶТ аз 28.12.12с. №920**)

Дар сурати имконнопазирии аз ҷониби кормандон, роҳбарон ё шахсони вазифадор супоридани даъватнома ба шаҳрвандони ба хизмати ҳарбӣ даъватшаванда таъмини ҳозир шудани онҳо ба

чорабиниҳои бо даъват ба хизмати ҳарбӣ вобастабуда ба зиммаи мақомоти корҳои дохилӣ дар асоси мууроҷиати хаттии комиссари ҳарбӣ гузошта мешавад.

Шаҳрвандони ҷинси мард, ки ба эҳтиёт бо додани рутбаи ҳарбии афсар дохил шудаанд, ӯҳдадоранд мувофиқи даъватномаи комиссариати ҳарбӣ ба муоинаи тиббӣ, инчунин ба назди комиссари ҳарбӣ барои қабули қарор оид ба даъват ба хизмати ҳарбӣ ва гирифтани амрнома барои рафтан ба маҳалли хизмати ҳарбӣ ҳозир шаванд.

Дар сурати бе сабабҳои узрнок мувофиқи даъватномаи комиссариати ҳарбӣ ҳозир нашудани шаҳрванд ба чорабиниҳои бо даъват ба хизмати ҳарбӣ вобастабуда, шаҳрванди номбурда аз хизмати ҳарбӣ саркашӣ карда ҳисоб карда мешавад ва мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

Моддаи 28. Даъвати шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ дар асоси сафарбаркунӣ ва дар давраи ҷанг. Таълими умумии ҳарбии шаҳрвандон

Тартиби даъвати шаҳрвандон ба хизмати ҳарбӣ дар асоси сафарбаркунӣ ва дар давраи ҷанг бо Қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Бо мақсади тайёр намудани контингенти зарурӣ барои пурра намудани Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ва сохторҳои ҳарбӣ дар давраи ҷанг бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таълими умумии ҳатмии ҳарбӣ барои ҳамаи шаҳрвандон:

а) мардҳо - аз синни 16 то 55-сола;

б) занҳо - аз 18 то 45-солаи бекӯдак ё онҳое, ки кӯдакони аз 8 сола калон доранд, қорӣ карда мешавад.

Таълими умумии ҳатмии ҳарбии шаҳрвандон дар ҷои кор ё истиқомат бе ҷудошавӣ аз истехсолот ё таҳсил анҷом дода мешавад.

БОБИ 5.

БА ХИЗМАТИ ҲАРБӢ ДОХИЛ ШУДАНИ ШАҲРВАНДОН

Моддаи 29. Бо тартиби ихтиёрӣ ба хизмати ҳарбӣ дохил шудани шаҳрвандон

Шаҳрвандони ҷинси марди аз 18 то 40 сола ва шаҳрвандони ҷинси зани аз 20 то 40 сола метавонанд бо тартиби ихтиёрӣ ба хизмати ҳарбӣ дохил шаванд ва хизмати ҳарбиро то расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будани онҳо, ки моддаи 43 Қонуни мазкур муқаррар намудааст, адо намоянд, ба ғайр аз ҳолатҳое, ки онҳо мутобиқи ҳамин Қонун ва Низомнома дар бораи тартиби адои хизмати ҳарбӣ пеш аз мӯҳлат аз хизмати ҳарбӣ озод мешаванд.

Тартиби интихоби номзадҳоро барои ихтиёрӣ ба хизмати ҳарбӣ дохил шудан Вазири мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, роҳбарони вазорату идораҳое, ки дар онҳо тибқи Қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст, муайян менамоянд.

Ҳолат, монеаи бо тартиби ихтиёрӣ ба хизмати ҳарбӣ дохил шудан ё дар хизмати ҳарбӣ будан инҳоянд:

дар қисмҳои ҳарбӣ, муассисаю ташкилотҳои Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ё сохторҳои ҳарбӣ (минбаъд - қисмҳои ҳарбӣ, агар ҳамин Қонун қоидаи дигарро пешбинӣ накарда бошад) набудани вазифаҳои ҳарбии ҳолӣ;

мутобиқати нопурраи шаҳрванд ба талаботҳое, ки мутобиқи ҳамин Қонун ба шаҳрвандони бо тартиби ихтиёрӣ ба хизмати ҳарбӣ дохилшаванда, пешниҳод шудаанд;

доғи судӣ доштани шаҳрванд (аз он ҷумла, бо санади авф бардошташуда, барҳам додашуда ё озодшуда);

наздик будани хешовандон (волидайн, ҳамсар, бародарон, хоҳарон, писарон, духтарон, инчунин бародарон, хоҳарон, волидайн ва фарзандони ҳамсарон) бо хизматчиёни ҳарбӣ, агар хизмати ҳарбии онҳо бо тобеъияти бевоситаи онҳо вобаста бошад, ё дар зери назорати яке аз онҳо бошад;

дидаю доништа пешниҳод намудани маълумотҳои бардурӯғ ё ҳуҷҷатҳои қалбакӣ дар бораи худ ё хешовандони худ;

ба шаҳрванд додани рухсати сирри давлатиро рад кардани мақомоти дахлдор;

кӯдаки то синни 8-сола доштани шаҳрванди ҷинси зан, ё ки шаҳрванди ҷинси марди дар қайди никоҳ набуда.

Хизматчиёни ҳарбие, ки тибқи *бандҳои «г», «д», «е», «и», «к» қисми якуми моддаи 45 Қонуни мазкур* аз хизмати ҳарбӣ озод шудаанд, дар замони осоишта такроран наметавонанд ба хизмати ҳарбӣ дохил шаванд. **(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1478)**

Моддаи 30. Ба муассисаҳои таълимии ҳарбии маълумоти олии касбӣ дохил шудани шахрвандон

Шаҳрванде, ки хизмати ҳарбиро адо накардааст, ҳуқуқ дорад ба муассисаи таълимии ҳарбии таҳсилоти олии касбӣ аз соле, ки дар он ӯ ба синни 17-солагӣ мерасад ва то соле, ки ӯ 21 сола мешавад, дохил шавад. (ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620)

Шаҳрванде, ки хизмати ҳарбиро адо мекунад ё адо кардааст, ҳуқуқ дорад ба муассисаи таълимии номбурда то соле, ки ба синни 23-солагӣ мебарояд, дохил шавад.

Хизматчиҳои ҳарбие (курсанте), ки рутбаи ҳарбии афсарӣ надорад ва ба муассисаи таълимии ҳарбии таҳсилоти касбии дар қисми якуми моддаи мазкур зикргардида дохил шудааст, ҳуқуқи хизматчиҳои ҳарбии мувофиқи даъват хизмати ҳарбӣ адокунандаро дорад. (ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620)

Курсанте (чинси мард), ки аз муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ ё аз муассисаҳои таълимии таҳсилоти касбии мақомоти корҳои дохилӣ бинобар аз худ накардани таълим ё риоя накардани интизом хориҷ шудааст, мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (роҳбари вазорат ё идораҳое, ки Қонуни мазкур дар онҳо хизмати ҳарбиро пешбинӣ намудааст) ба мӯҳлате, ки пас аз хатми он давомнокии хизмати ҳарбии ин хизматчиҳои ҳарбӣ ба мӯҳлати Қонуни мазкур муқаррарнамудаи хизмати ҳарбӣ дар асоси даъват баробар мегардад, агар то лаҳзаи хориҷ карда шудан ӯ мӯҳлати хизмати ҳарбии дар асоси даъват муқарраргардидаро адо накарда бошад ва барои аз даъват ба хизмати ҳарбӣ озод шудан ё ба таъхир андохтани мӯҳлати даъват ба хизмати ҳарбӣ ҳуқуқ надошта бошад, барои адои хизмати ҳарбӣ дар асоси даъват фиристода мешавад. ҳамзамон давомнокии хизмати ҳарбии тибқи даъват то дохил шудан ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти касбӣ дар ҳаҷми пурра ҳисоб карда мешавад. Давраи таҳсил дар муассисаҳои мазкур аз рӯи ҳисоби ду моҳи хизмати ҳарбӣ ҳангоми таҳсил баробари як моҳи хизмати ҳарбӣ тибқи даъват ҳисоб карда мешавад. Дар ҳолати хориҷ намудани курсантҳои чинси зан бо асосҳои номбаршуда, онҳо бояд бе ба қайди ҳарбӣ гирифташ аз хизмати ҳарбӣ озод карда шаванд ё вобаста аз ихтисоси қайди ҳарбии гирифташон ба эҳтиёт ворид карда шаванд. (ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620)

Хизматчиҳои ҳарбие, ки дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми чаҳоруми моддаи мазкур аз муассисаи таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ хориҷ карда шудааст, ё муассисаи таълимии номбурдаро хатм намудаасту ба маҳалли хизмати ҳарбӣ наарафтааст, мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ ва моддӣ кашида мешавад. (ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620)

Барномаҳои таълимии муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ бояд ба курсантҳои омӯзонидани ихтисосҳои ғайринизомииро, ки номгӯи онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад, пешбинӣ намоянд. (ҚҶТ аз 21.07.10 с. №620)

Моддаи 31. Талаботе, ки ба шахрвандони бо тартиби ихтиёрӣ ба хизмати ҳарбӣ дохилшаванда пешниҳод карда мешавад.

Шаҳрванде, ки бо тартиби ихтиёрӣ ба хизмати ҳарбӣ дохил мешавад, бояд мутобиқи Низомномаи ташхиси тиббии ҳарбӣ, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ намудааст, тахти муоинаи тиббӣ қарор гирад. Дар асоси натиҷаҳои муоинаи тиббӣ дар хусуси қобили хизмати ҳарбӣ будани шахрванд қарор қабул карда мешавад.

Шаҳрванде, ки ба хизмати ҳарбӣ дохил мешавад, бояд ба талаботи муқарраргардидаи зайл мутобиқ бошад:

- аз рӯи меъёри маълумоти умумӣ;
- аз рӯи сатҳи тайёрии касбӣ;
- аз рӯи сифатҳои ахлоқию психологӣ;
- аз рӯи меъёрҳои тайёрии ҷисмонӣ.

Талабот ва меъёрҳои зикргардидаро Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (роҳбари вазорат, идорае, ки Қонуни мазкур дар он хизмати ҳарбӣ пешбинӣ намудааст) муқаррар мекунад.

Мутобиқати шахрвандони ба хизмати ҳарбӣ дохилшаванда ва онро дар асоси талаботи муқарраргардида адокунандаро Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ муайян менамояд.

БОБИ 6. ХИЗМАТИ ҲАРБӢ

Моддаи 32. Хизмати ҳарбӣ

Хизмати ҳарбӣ-навъи махсус ва афзалиятноки хизмати давлатӣ буда, иҷрои бевоситаи ӯҳдадорихои конститусионии шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳаёати Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ва соҳторҳои ҳарбӣ дар бар гирифта, иборат аст:

а) аз хизмати ҳарбии мувофиқи даъват дар вазифаҳои аскар ва сержантҳо;
б) аз хизмати ҳарбӣ бо тартиби ихтиёрӣ дар вазифаҳои прапоршикҳо;
в) аз хизмати ҳарбии мувофиқи даъват ва бо тартиби ихтиёрӣ дар вазифаҳои ҳайати афсарон;
г) аз хизмати ҳарбии ихтиёрӣ дар вазифаҳои ҳайати аскарон, сержантҳо, прапоршикҳо ва афсарон;
д) аз хизмати ҳарбии курсантҳо ва шунавандагони муассисаҳои таълимии ҳарбии **таҳсилоти касбӣ**;
е) аз хизмати ҳарбӣ бо тартиби ихтиёрӣ дар мақомоти амнияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вазифаҳои сержантҳо.

Шахсе, ки шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон нест, наметавонад дар Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ва сохторҳои ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон хизмати ҳарбиро адо намояд.

Шаҳрванде, ки хизмати ҳарбиро адо карда истодааст, хизматчиӣ ҳарбӣ буда, мақоми ҳуқуқиеро, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд, дорад.

Мазмун ва тартиби адои хизмати ҳарбӣ дар давраи озоишта бо Қонуни мазкур, оинномаҳои ҳарбӣ ва Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ муайян мегардад.

Хусусиятҳои адои хизмати ҳарбӣ дар дигар воҳидҳои ҳарбӣ бо қонунҳо, ки фаъолияти онҳоро танзим менамояд, муайян мегардад.

Хусусиятҳои адои ҳарбӣ дар давраи сафарбарқунӣ, ҳолатҳои фавқулодда ё вазъияти ҷанг, инчунин дар шароити муноқишаҳои мусаллаҳона бо қонунҳо, санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ муайян мегардад.

Моддаи 33. Иҷрои ўҳдадорихои хизмати ҳарбӣ

Бо мақсади танзими муносибатҳои ҳуқуқии вобаста ба иҷрои ўҳдадориҳои умумии ҳарбӣ ва адои хизмати ҳарбӣ аз ҷониби шаҳрвандон, таҳти мафҳуми иҷрои ўҳдадорихои ҳарбӣ инҳо фаҳмида мешаванд:

а) иштирок дар амалиёти ҳарбӣ, иҷрои супоришҳо дар шароитҳои вазъияти фавқулодда ё дар ҳолати ҷанг, ё ин ки дар шароитҳои муноқишаҳои мусаллаҳона;

б) иҷрои ўҳдадорихои вазифавӣ, ки мутобиқи қонунгузорӣ муқаррар карда шудаанд;

в) адо намудани навбатдориҳои ҷангӣ (хизмати ҷангӣ), инчунин хизмат дар дастаи (наряди) гарнизонӣ ва дар ҳайати дастаи (наряди) шабонарӯзӣ;

г) иштирок дар машқҳо ва юришҳо;

д) иҷрои фармон, амр ё супоришҳое, ки командир (сардор) додааст;

е) дар ҳудуди қисми ҳарбӣ будан дар тўли вақти хизмати мувофиқи тартиби рӯз муқарраргардида ё агар инро зарурати хизматӣ талаб намояд;

ж) дар сафари хизматӣ ё дар табобат будан;

з) ба маҳалли хизмат, табобат рафтан ва аз он ҷо баргаштан;

и) иштирок дар ҷамъомадҳои ҳарбӣ;

к) дар асирӣ будан (ғайр аз ҳолатҳои ихтиёрӣ асир шудан), дар вазъияти гаравгон ё назарбанд қарор доштан;

л) номаълум ҳозир набудан - то бедарак ғойбшуда эътироф намудани хизматчиӣ ҳарбӣ ё вафоткарда эълон шудани ӯ мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонун;

м) ҳифзи ҳаёт, саломатӣ ва шаъну шарафи шахсият;

н) расонидани кўмак ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини қонуният ва тартиби ҳуқуқӣ;

о) дигар амалҳои хизматчиӣ ҳарбӣ, ки аз ҷониби суд ба манфиати ҷамъият ва давлат содиршуда ҳисобида шудаанд.

Хизматчиӣ ҳарбӣ, инчунин шаҳрванде, ки ҷамъомади ҳарбиро гузашта истодааст, ҳангоми адои ўҳдадорихои хизмати ҳарбӣ ҳалокшуда (фавтида), маъюбшуда (ярадор, контузия, маъюбшуда) ё беморшуда ҳисоб карда намешавад, агар ӯ:

берун аз ҳудуди қисмҳои ҳарбӣ дар истироҳат, ҷавобшавӣ ё руҳсатӣ бошад, ба истиснои ҳолатҳое, ки бандҳои “з”, “к”, “м”, “н”, “о”, қисми якуми моддаи мазкур пешбинӣ намудаанд;

худсарона аз ҳудуди қисми ҳарбӣ ё аз ҷои хизмати берун аз ҳудуди қисми ҳарбӣ муқарраргардида баромадааст, ба истиснои ҳолатҳое, ки бандҳои “л”, “м”, “н”, “о” қисми якуми моддаи мазкур пешбинӣ намудаанд;

худро ихтиёран ба воситаи истеъмоли нӯшокиҳои спиртӣ, нашъа ё моддаҳои заҳролуд ба ҳолати мастӣ овардааст;

кирдори ҳатарноки ҷамъиятии дар қонуни ҷиноятӣ пешбинигардидаро содир менамоянд;

худкушӣ ё қасди худкушӣ намояд, агар амалҳои зикргардида ба ҳолати беморӣ ё расонидан ба худкушӣ вобаста набоянд;

Ба хизматчиҳои ҷарбӣ фармон, амр ва супоришхое, ки ба хизмати ҷарбӣ дахл надоранд ё ба вайрон кардани қонун равона гардидаанд, наметавонанд дода шаванд.

Моддаи 34. Мӯҳлатҳои хизмати ҷарбӣ

Мӯҳлатҳои хизмати ҷарбии хизматчиёни ҷарбӣ ба тариқи зайл муқаррар карда мешаванд:

барои онҳое, ки дар асоси даъват дар вазифаҳои аскарон ва сержантҳо хизмати ҷарбӣ адо мекунанд - 24 моҳ, барои шахсони **таҳсилоти олӣ** дошта - 12 моҳ;

барои онҳое, ки дар асоси даъват дар вазифаҳои ҳайати афсарон хизмати ҷарбӣ адо мекунанд - 24 моҳ;

барои сержантҳо, прапоршикҳо ва занон-хизматчиёни ҷарбӣ, ки бо тартиби ихтиёрӣ хизмат мекунанд аз 3 то 5 сол мувофиқи тартибе, ки Низомномаи тартиби адои хизмати ҷарбӣ муайян кардааст;

барои афсароне, ки муассисаи таълимии ҷарбии **таҳсилоти олӣ** ва миёнаи касбиро хатм намудаанд, - на камтар аз 10 сол;

барои афсароне, ки аз эҳтиёт бо тариқи ихтиёрӣ ба хизмати ҷарбӣ дохил шудаанд, - 5 сол;

барои хизматчиёни ҷарбие, ки бо тариқи ихтиёрӣ хизмати ҷарбиро дар шароитҳои баландқӯҳ ва маҳалҳои шароити номусоиди иқлимию экологӣ адо мекунанд, мӯҳлати кӯтоҳкардашудаи адои хизмати ҷарбӣ дар ин маҳалҳо, ки Низомномаи тартиби адои хизмати ҷарбӣ муайян менамояд, муқаррар карда мешавад.

Мӯҳлати хизмати ҷарбиро барои хизматчиёни ҷарбӣ, ки берун аз *ҷудуди* Ҷумҳурии Тоҷикистон адо мекунанд, ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунад. (**ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1439**)

Оғози хизмати ҷарбӣ ҳисоб карда мешавад:

барои шахрвандоне, ки ба хизмати ҷарбӣ даъват шудаанд, - аз рӯзи ба комиссариати ҷарбӣ барои фиристондан ба маҳалли адои хизмати ҷарбӣ ҳозир шудан;

барои шахрвандоне, ки ба хизмати ҷарбӣ ба тариқи ихтиёрӣ дохил мешаванд, - аз рӯзи ба рӯйхати шахсии қисми ҷарбӣ дохил шудани онҳо;

барои шахрвандоне, ки ба муассисаи таълимии ҷарбии **таҳсилоти кассбӣ** дохил мешаванд, - аз рӯзи ба муассисаи таълимӣ дохил шудан.

Ба итмом расидани хизмати ҷарбӣ аз таърихи аз рӯйхати ҳайати шахсӣ хориҷ гардидани хизматчиҳои ҷарбӣ, бо тартиби муайяннамудаи Низомномаи тартиби адои хизмати ҷарбӣ ҳисоб карда мешаванд.

Мӯҳлати хизмати ҷарбии шахрванде, ки аз рӯи даъват хизмати ҷарбӣ адо намудааст, дар ҳолатҳои мустасно, ки Низомномаи тартиби адои хизмати ҷарбӣ муайян менамояд, метавонад то ду моҳ дароз карда шавад.

Мӯҳлати хизмати ҷарбиро, ки дар қисмҳои якуми ҳамин модда муқаррар шудааст, дароз кардан мумкин нест ба истиснои:

- хизматчиёни ҷарбие, ки дар беморхона мебошанд;

- хизматчиёне, ки дар юришҳо иштирок мекунанд, дар асоратанд ва дар дигар ҳолатҳои пешбининамудаи Низомномаи тартиби адои хизмати ҷарбӣ.

Вақти иштироки хизматчиёни ҷарбие, ки хизмати ҷарбиро тибқи даъват адо мекунанд дар амалиёти ҷангӣ ё иҷрои супоришҳо дар шароити задухӯрдҳои мусаллаҳона, инчунин вақти дар муолиҷа будани онҳо дар муассисаҳои табобатӣ дар натиҷаи ярадоршавӣ, контузиягирӣ, маъюбшавӣ ё бемориҳои, ки ҳангоми амалиёти номбаршуда гирифта шудаанд, як рӯзаш баробари ду рӯзи хизмати ҷарбии тибқи даъват ба ҳисоб гирифта мешавад.

Мӯҳлати худсарона баромадани хизматчиёни ҷарбӣ аз қисми ҷарбӣ ё маҳалли хизмати ҷарбӣ сарфи назар аз сабабҳои он, саривақт дар мӯҳлати дар амрномаҳо нишон додашуда наомадан ба қисми ҷарбӣ ё маҳалли хизмати ҷарбӣ ва инчунин мӯҳлати адои ҷазо дар қисмҳои ҷарбии интизомӣ ё мӯҳлати адои ҷазои интизомӣ дар шакли ҳабс ба мӯҳлати хизмати ҷарбӣ ҳисоб карда намешаванд.

Давраи гузаштани ҷамъомадҳои ҷарбӣ ба мӯҳлати умумии хизмати ҷарбии шахрвандон дохил карда мешавад.

Моддаи 35. Либоси ҷарбӣ

Барои хизматчиёни ҷарбии Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар кӯшунҳо ва сохторҳои ҷарбӣ навъҳои зарурии либос муқаррар карда мешаванд.

Либоси ҷарбӣ ва нишонаҳои фарқкунандаро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, қоидаҳои пӯшида гаштани онҳоро Вазири mudofiaи Ҷумҳурии Тоҷикистон (роҳбари вазорату идорae, ки Қонуни мазкур дар онҳо хизмати ҷарбӣ пешбинӣ намудааст) тасдиқ менамоянд.

Намуди либос ва нишонаҳои фарқкунандаи кормандони вазоратҳо ва идораҳо, корхонаҳо, ташкилоту муассисаҳо ва иттиҳодияи ҷамъиятӣ ба либоси расмӣ ва нишонаҳои фарқкунандаи хизматчиёни ҳарбӣ монанд буда наметавонанд.

Вазорату идораҳо ҳангоми тағйир додани либос ва нишонаҳои фарқкунандаи дахлдор ё ҷорӣ намудани либоси нав ва нишонаҳои фарқкунандаи кормандони худ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таклифҳои дахлдорро пас аз мувофиқа бо Вазорати мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

Пӯшида гаштани либоси ҳарбӣ бо нишонаҳои фарқкунанда аз тарафи шахрвандоне, ки ба ин ҳуқуқ надоранд, манъ аст ва боиси ба ҷавобгарии қонунӣ кашидан мегардад.

Моддаи 36. Савганди ҳарбӣ

Шаҳрванди бори аввал ба хизмати ҳарбӣ дохилшуда ё хизмати ҳарбиرو адо накарда ва бори аввал ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ даъватшуда, дар назди Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Байрақи ҷангии қисми ҳарбӣ Савганди ҳарбӣ ёд мекунад.

Матни Савганди ҳарбиرو Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд.

Ёд кардани Савганди ҳарбӣ бо тартибе, ки оинномаҳои умумиҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст, анҷом дода мешавад.

То ёд кардани Савганди ҳарбӣ ҷалб кардани хизматчиёни ҳарбӣ ба иҷрои супоришҳои ҷангӣ (иштирок дар амалиёти ҷангӣ, навбатдорӣ ҷангии ҳарбӣ, хизмати ҷангӣ, гарнизонӣ, посбонӣ) ва иҷрои супоришҳо ҳангоми ҷорӣ кардани вазъияти фавқулодда ва дар шароити задухӯрдҳои мусаллаҳона, ба онҳо аслиҳа ва техникаи ҳарбиرو вобаста намудан, инчунин ба тариқи ҷазои интизомӣ дар шакли ба ҳабс гирифтани, манъ аст.

Хизматчиёни ҳарбӣ барои садоқат ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон- Сарфармондеҳи Олии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон савганди тантанавӣ ёд мекунаанд.

Моддаи 37. Муваққатан ба ихтиёри мақомоти дигар фиристодан ва гузаронидани хизматчиёни ҳарбӣ

Хизматчиёни ҳарбӣ метавонанд ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон узви онҳо мебошанд, инчунин корхонаҳои саноати ҳарбӣ дар доираи лимитҳои муқарраркунандаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муваққатан фиристода шаванд. Тартиб ва хусусиятҳои адои хизмати ҳарбии онҳоро ҳамин Қонун ва Низомнома дар бораи тартиби адои хизмати ҳарбӣ муайян мекунаанд.

Хизматчиёни ҳарбӣ метавонанд барои минбаъд адо намудани хизмати ҳарбӣ аз Қувваҳои Мусаллаҳ ба дигар вазоратҳо ва идораҳо, ки ҳамин Қонун дар онҳо хизмати ҳарбиرو пешбинӣ намудааст, инчунин аз ин вазорату идораҳо ба Қувваҳои Мусаллаҳ, ё ки байни вазорату идорас, ки дар онҳо тибқи ҳамин Қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ шудааст, бо тартиби муқаррарнамудаи Низомнома дар бораи тартиби адои хизмати ҳарбӣ гузаронида шаванд. Хизматчиёни ҳарбӣ метавонанд мутобиқи созишномаҳои байнидавлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои минбаъд гузаштани хизмати ҳарбӣ дар Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ва сохторҳои ҳарбии дигар давлатҳо, вазоратҳо ва идорас, ки қонунгузориҳои ин давлатҳо дар онҳо хизмати ҳарбӣ пешбинӣ намудааст, гузаронида шаванд.

Моддаи 38. Ҳайати хизматчиёни ҳарбӣ ва рутбаҳои ҳарбӣ

Дар Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ва сохтори ҳарбӣ чунин ҳайати хизматчиёни ҳарбӣ муайян карда шуда, мувофиқан рутбаҳои ҳарбии зерин аз тарафи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад:

Ҳайати хизматчиёни ҳарбӣ

Аскарҳо -

Сержантҳо -
сержант

сержанти калон
старшина

Прапоршикҳо -

Рутбаҳои ҳарбӣ

қаторӣ (курсант),
ефрейтор
сержанти хурд

прапоршик

Афсарҳо:

Хурд -

лейтенанти хурд

лейтенант

лейтенанти калон

капитан

Калон -

майор

подполковник

полковник

Олӣ

генерал-майор

генерал-лейтенант

генерал-полковник

генерали артиш

Пас аз рутбаи ҳарбии хизматчии ҳарбие, ки дар қисми ҳарбии гвардия ё ҷузъу томи гвардиявӣ хизмат мекунад, калимаи “гвардия” илова карда мешавад.

Ба рутбаи ҳарбии хизматчии ҳарбие, ки ихтисоси қайди ҳарбии ҳуқуқӣ, тиббӣ дорад, мутобиқан калимаҳои “адлия”, “хизмати тиббӣ”, илова карда мешавад.

Ба рутбаи ҳарбии шаҳрванде, ки дар эҳтиёт ё дар истеъфо мебошад, мутобиқан калимаи “эҳтиёт” ё “мустаъфӣ” илова карда мешавад.

Ҷорӣ намудани рутбаҳои хизматӣ, махсус ё дараҷаи ихтисосии ба рутбаҳои ҳарбӣ монанд барои шахсони мансабдор, кормандон ва хизматчиёни вазорату идораҳо, корхонаҳо, ташкилоту муассисаҳо ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ манъ аст.

Моддаи 39. Додани рутбаҳои ҳарбӣ

Барои адои хизмати ҳарбӣ дар ҳар як рутбаи ҳарбӣ муддати муайян муқаррар карда мешавад.

Рутбаи навбатии ҳарбӣ ба хизматчии ҳарбӣ бо баохиррасии мӯҳлати хизмати ӯ дар рутбаи пешинаи ҳарбӣ, агар ӯ вазифаи ҳарбиеро ишғол намояд, ки дар штат барои он рутбаи ҳарбии баробар ё нисбатан болотар аз рутбаи ба хизматчии ҳарбӣ додашаванда пешбинӣ гардида бошад, дода мешавад.

Рутбаи навбатии ҳарбӣ ба хизматчии ҳарбие, ки рутбаи афсари то ҳуди подполковник дораду ҳамзамон бомуваффақият дар шӯъбаи рӯзонаи муассисаи ҳарбии маълумоти олии касбӣ таҳсил мекунад, бо баитмомрасии хизмати ӯ дар рутбаи ҳарбии пешина, новобаста аз вазифаи ҳарбии то дохилшавӣ ба муассисаи таълимии ишғолкардааш, дода мешавад.

Рутбаи навбатӣ ба хизматчии ҳарбӣ пеш аз мӯҳлат барои хизматҳои шоёни шахсӣ, вале на баландтар аз рутбаи ҳарбие, ки штат барои вазифаи ишғолкардаи ӯ пешбинӣ намудааст, баъди гузаштани на камтар аз нисфи мӯҳлати муқарраркардаи хизмат дар рутбаи ҳарбии пешина ва на зиёда аз як маротиба дар тамоми давраи хизмати ҳарбӣ дода мешавад.

Ба хизматчии ҳарбие, ки мӯҳлати хизмати ҳарбии ӯ дар рутбаи ҳарбии гирифтааш ба охир расидааст, барои хизматҳои шоёни шахсияш як зина боло рутбаи ҳарбие додан мумкин аст, ки он барои мансаби ишғолкунандаи ин хизматчии ҳарбӣ мувофиқи штат пешбинӣ гардидааст, аммо на зиёда аз як маротиба дар тамоми давраи хизмати ҳарбӣ.

Рутбаи ҳарбӣ ба хизматчиёни ҳарбӣ:

афсарони олирутба - аз тарафи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;

ба хизматчиёни ҳарбии рутбаҳои то ҳуди полковник - мувофиқи тартиби муқарраргардидаи Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ дода мешавад.

Рутбаи ҳарбӣ ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҷаласаҳои яққояи Маҷлиси миллий ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад.

Ба шахсони дорои рутбаи махсуси ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи мақомоти корҳои дохилӣ, муассиса ва мақомоти системаи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ, рутбаҳои махсуси мақомоти гумрук, мақомоти Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, дараҷаҳои таҳассусии мақомоти прокуратура, дараҷаҳои таҳассуси мақомоти суд, ки барои ишғоли вазифаҳои ҳарбӣ дар Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар кӯшунҳо ва сохторҳои ҳарбӣ мегарданд, дар асоси аттестатсия рутбаҳои ҳарбии ҳайати афсари баробар ба рутба, дараҷаи таҳассус, категорияи онҳо дода мешаванд, вале на баландтар аз он рутбае, ки штат пешбинӣ намудааст. Зимнан мӯҳлати хизмати ҳарбӣ дар мансабҳои ҳарбӣ аз рӯзи ба мақомоти мазкур ба хизмат (кор) дохил шудани ин шахсон, ки додани рутбаи махсус, дараҷаҳои таҳассуси пешбинӣ мешаванд, ҳисоб карда мешавад.

Тартиби додани рутбаҳои ҳарбӣ ва мӯҳлати хизмати ҳарбиرو дар рутбаҳои ҳарбӣ ҳамин Қонун ва Низомнома дар бораи тартиби адои хизмати ҳарбӣ муайян менамоянд.

Моддаи 40. Маҳрум кардан аз рутбаи ҳарбӣ, паст кардан, барқарор кардани рутбаи ҳарбӣ

Хизматчиӣ ҳарбӣ, инчунин шахрванде, ки дар эҳтиёт ё дар истеъфо мебошад, дар ҳолатҳои зерин мумкин аст аз рутбаҳои ҳарбӣ маҳрум карда шавад:

- а) бо ҳукми суд - новобаста ба рутбаи ҳарбии додашуда аз вазифаи ишғолкарда;
- б) бо фармони шахси мансабдоре, ки мутобиқи Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ ҳуқуқи додани рутбаҳои ҳарбии сержант ва прапоршикро нисбати ин хизматчиёни ҳарбӣ дорад;
- в) бо фармони Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин роҳбарони вазоратҳо ва идораҳои, ки ҳамин Қонун дар онҳо хизмати ҳарбиرو пешбинӣ намудааст - нисбати ҳаёати афсари хурд дар ҳолати аз хизмати ҳарбӣ барои паст задани шарафи баланди рутбаи ҳарбӣ рухсат шудани хизматчиӣ ҳарбӣ;
- г) бо фармони Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, роҳбарони вазоратҳо ва идораҳои, ки ҳамин Қонун дар онҳо хизмати ҳарбиرو пешбинӣ намудааст, - нисбати ҳаёати афсари калон дар ҳолати аз хизмати ҳарбӣ барои паст задани шарафи баланди рутбаи ҳарбӣ рухсат шудани хизматчиӣ ҳарбӣ бо ба ҳисоб гирифтани қарори ҷаласаи афсарон ё суди шаъни ҳаёати афсарӣ;
- д) бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон - нисбати ҳаёати афсарони олӣ. Паст кардани рутбаи ҳарбӣ ба як-ду зина ба амал бароварда мешавад:
- а) нисбати ҳаёати хурд ва калони афсарӣ - фақат аз тарафи Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, роҳбарони вазоратҳо ва идораҳои, ки ҳамин Қонун дар онҳо хизмати ҳарбиرو пешбинӣ намудааст, - бо назардошти қарори ҷаласаи афсарон ё суди шаъни ҳаёати афсарӣ;
- б) нисбати хизматчиёни ҳарбии ҳаёати сержантӣ ва прапоршикҳо бо фармони шахси мансабдоре, ки ҳуқуқи додани ин унвонҳои ҳарбиرو дорад.

Тартиби ба рутбаи ҳарбӣ барқарор намудани хизматчиӣ ҳарбӣ ё шахрвандеро, ки аз рутбаи ҳарбӣ маҳрум ё рутбаи ҳарбияш паст карда шудааст, Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ муайян менамояд.

Моддаи 41. Вазифаҳои ҳарбӣ

Хизматчиёни ҳарбӣ хизмати ҳарбиرو дар вазифаҳои ҳарбӣ аз рӯи штатҳои пешбинишудаи қисмҳои ҳарбӣ, ба истиснои ҳолатҳои дар қисми шашуми моддаи мазкур нишондодашуда, адо мекунад.

Ба хизматчиӣ ҳарбӣ ҳамеша воғузур намудани иҷрои вазифае, ки вай машғули он нест, мумкин нест.

Ҳар як вазифаи ҳарбӣ бояд ба як рутбаи ҳарбӣ мувофиқат кунад.

Номгӯи ягонаи вазифаҳои ҳарбии дар Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ва соҳторҳои ҳарбӣ афсарҳои олирутба ишғолкунанда ва номгӯи вазифаи ҳарбии полковникҳо ишғолкунандаро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад.

Номгӯи дигар вазифаҳои ҳарбӣ ва рутбаи ҳарбии дахлдори онҳоро Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (роҳбари вазорат ё идорае, ки дар он Қонуни мазкур хизмати ҳарбиرو пешбинӣ намудааст) тасдиқ мекунад.

Хизматчиёни ҳарбӣ метавонанд дар ҳолатҳои зерин хизмати ҳарбиرو на дар мансабҳои ҳарбӣ адо намоянд:

- дар давраи тайёрии ибтидоии ҳарбӣ то замони ёд кардани Савганди ҳарбӣ;
- дар давраи на зиёда аз се моҳ дар ихтиёри командир (сардор) будан;
- дар давраи бо сабаби чорабиниҳои ташкилию штатӣ ба мӯҳлати на бештар аз шаш моҳ дар ихтиёри командир (сардор) будан;
- дар дигар ҳолатҳои, ки Низомнома дар бораи тартиби адои хизмати ҳарбӣ муайян мекунад.

Моддаи 42. Таъин кардан ба мансабҳои ҳарбӣ ва озод кардан аз мансабҳои ҳарбӣ

Таъин ва озод намудани хизматчиёни ҳарбӣ ба мансабҳои ҳарбӣ бо тартиби зайл сурат мегирад; онҳое, ки дар Номгӯи Президент ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, - аз ҷониби Президент ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

дигар хизматчиёни ҳарбӣ, - бо тартиби муқаррарнамудаи Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ.

Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Сардори Сарситоди Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон - муовини аввали Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, фармондеҳони навиҳои Қувваҳои

Мусаллаҳ бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд.

Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи таъин намудани Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аз ин вазифа озод намудани ӯ дар ҷаласаи якҷояи Маҷлиси миллий ва Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

Ҷобачогузориҳои хизмати афсарон ва прапоршикҳо, аз рӯи нақша иваз кардани онҳо, бо маҳаллӣ, ки мӯҳлати мушаххаси хизмат муқаррар гардидааст, бо тартиби муқаррарнамудаи Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ анҷом дода мешавад.

Моддаи 43. Синни ниҳой дар адои хизмати ҳарбӣ

Барои хизматчиёни ҳарбӣ синни зайли ниҳой дар адои хизмати ҳарбӣ муқаррар карда мешавад:

дорои унвони ҳарбии генерал-полковник - 63 сол; (ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1439)

дорои унвони ҳарбии генерал-лейтенант, генерал-майор - 58 сол; (ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1439)

дорои унвони ҳарбии полковник - 53 сол; (ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1439)

дорои унвонҳои дигари ҳарбӣ - 48 сол. (ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1439)

Синни ниҳоии дар адои хизмати ҳарбӣ будани хизматчиёни ҳарбии ҷинси зан мувофиқи қисми якуми моддаи мазкур муқаррар карда мешавад, вале набояд аз 53 сол боло бошад. (ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1439)

Бо хизматчиҳои ҳарбии алоҳидаи синнаш ниҳой, ки адои хизмати ҳарбӣ карда, дар яке аз ихтисосҳои қайди ҳарбӣ, ки феҳристи онҳо дар Низомномаи адои хизмати ҳарбӣ зикр шудааст, таҷрибаи калон дорад, метавонад мӯҳлати дар хизмати ҳарбӣ будан то ба синни 60-солагӣ расидани онҳо дароз карда шавад.

(Тағйиротҳои ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1439 аз 1 январи соли 2017 мавриди амал қарор дода шаванд)

БОБИ 7.

РУХСАТ ШУДАН АЗ ХИЗМАТИ ҲАРБӢ

Моддаи 44. Рухсат шудан аз хизмати ҳарбӣ

Хизматчиҳои ҳарбӣ пас аз ба охир расидани мӯҳлати хизмати ҳарбии Қонуни мазкур муқаррарнамуда аз хизмати ҳарбӣ рухсат мешавад.

Хизматчиҳои ҳарбӣ аз хизмати ҳарбӣ рухсат шуда, ба эҳтиёт дохил карда мешавад.

Хизматчиҳои ҳарбие, ки то лаҳзаи рухсат аз хизмати ҳарбӣ ба синни ниҳоии дар эҳтиёт будан расидааст ё аз ҷониби комиссияи тиббии ҳарбӣ ғайри қобили хизмати ҳарбӣ доништа шудааст, аз хизмати ҳарбӣ ба истеъфо бароварда мешавад.

Рухсат намудани хизматчиёни ҳарбиро аз хизмати ҳарбӣ Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, роҳбарони вазорату идорас, ки дар онҳо Қонуни мазкур хизмати ҳарбиро пешбинӣ мекунад ва инчунин шахсони мансабдори мақомоти ҳарбӣ муайян мекунад, анҷом медиҳанд.

Моддаи 45. Асосҳои рухсат кардан аз хизмати ҳарбӣ

Хизматчиҳои ҳарбӣ (ба ғайр аз аскар ва сержантҳо, ки хизмати ҳарбиро тибқи даъват адо мекунанд) аз хизмати ҳарбӣ рухсат карда мешавад:

а) аз рӯи синну сол дар сурати расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан;

б) аз рӯи вазъи саломатӣ бо сабаби аз комиссияи тиббии ҳарбӣ ба хизмати ҳарбӣ ғайриқобил доништа шудани ӯ;

в) бо сабаби аз ҷониби комиссияи тиббии ҳарбӣ қобили маҳдуд дониستاني хизматчиҳои ҳарбии рутбаи ҳарбии то прапоршики калондошта;

г) бо сабаби маҳрум шудани ӯ аз рутбаи ҳарбии афсарӣ ва рутбаи прапоршикӣ;

д) бо сабаби ба қувваи қонунӣ даромадани ҳукми суд дар бораи таъини ҷазо дар шакли маҳрум кардан аз озодӣ;

е) бо сабаби вайрон кардани тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба танзими анъана ва ҷашну маросимҳо;

ж) бо сабаби маҳрум шудан аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

з) бо сабаби ҷорабиниҳои ташкилию штатӣ;

и) бинобар ба хизмати ҳарбӣ номувофиқ будан аз рӯи аттестатсия;

к) барои паст задани шаъни баланди рутбаи ҳарбӣ;

л) бо сабаби маҳрум шудани ӯ аз иҷозат ба сирри давлатӣ ё рад шудани додани иҷозат ба ӯ;

м) бо сабаби гузаштан ба хизмат дар мақомоти корҳои дохилӣ ё дигар сохторҳои ҳарбикунонидашуда, агар хизматчиӣ ҳарбӣ дар Қувваҳои Мусаллаҳ ва дигар сохторҳои ҳарбӣ на кам аз 10 сол хизмат карда бошад;

н) бо сабаби оилавӣ ва дигар асосҳо бо тартибе, ки Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ муқаррар намудааст.

Хизматчиӣ ҳарбие, ки рутбаи ҳарбии афсарӣ дошта, дар асоси даъват адои хизмати ҳарбӣ мекунад, баъд аз анҷоми адои хизмати ҳарбӣ ё мувофиқи асосҳои дар қисми сеюми моддаи 20 ҳамин Қонун пешбинишуда, инчунин мувофиқи бандҳои “б”, “в”, “д”, “е”, “д” қисми якуми ҳамин модда аз хизмати ҳарбӣ рухсат мешавад.

Аскарон ва сержантҳо, ки хизмати ҳарбиро тибқи даъват адо мекунанд, аз хизмати ҳарбӣ рухсат мешаванд:

а) пас аз анҷоми хизмати ҳарбӣ;

б) аз рӯи саломатӣ - бо сабаби комиссияи тиббии ҳарбӣ ғайриқобил маҳдуд дониста шудани ӯ ба хизмати ҳарбӣ;

в) бо сабаби ба қувваи қонунӣ даромадани ҳукми суд оид ба таъини ҷазо дар шакли маҳрум кардан аз озодӣ;

г) бо сабаби маҳрум шудан аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

д) дар ҳолати мавҷуд будани асосҳои дар қисми сеюми моддаи 20 ва бандҳои “б”, “г” ва “д” қисми якуми моддаи 21 ҳамин Қонун пешбинишуда.

БОБИ 8.

ЭҲТИЁТИ ҚУВВАҲОИ МУСАЛЛАҲИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ВА МАҚОМОТИ АМНИЯТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 46. Дохилкунӣ ба эҳтиёти Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти амнияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Барои тақмил намудани Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси сафарбаркунӣ ва дар давраи ҷанг аз ҷумлаи шаҳрвандони зерин эҳтиёт таъсис дода мешавад:

онҳо, ки аз хизмати ҳарбӣ рухсат шуда, ба эҳтиёт дохил карда шудаанд;

онҳое, ки аз рӯи барномаи тарбияи афсарони эҳтиёт дар кафедраҳои ҳарбии назди муассисаҳои таълимии давлатии маълумоти олии касбӣ таҳсил намудаанд;

онҳое, ки бо сабаби ба онҳо додани иҷозати ба таъхир андохтани мӯҳлати даъват хизмати ҳарбӣ адо накардаанд ё аз даъват ба хизмати ҳарбӣ озод шудаанд;

онҳое, ки хизмати алтернативиро адо кардаанд ё аз даъват ба хизмати ҳарбӣ озод шудаанд;

заноне, ки ихтисоси қайди ҳарбӣ доранд.

Таъсиси эҳтиёти мақомоти давлатии амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи тартибе, ки Қонуни мазкур муқаррар намудааст, анҷом дода шавад.

Ба шаҳрванде, ки таҳсилро дар кафедраи ҳарбии назди муассисаи давлатии маълумоти олии касбӣ аз рӯи барномаи тарбияи афсарони эҳтиёт бомуваффақият хатм намудааст, пас аз хатми муассисаи таълимӣ, ҳамзамон бо дохил намудан ба эҳтиёт Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон рутбаи ҳарбии афсари медиҳад.

Ба шаҳрванде, ки бо сабаби ба ӯ додани иҷозати ба таъхир андохтани мӯҳлати даъват хизмати ҳарбиро адо накардааст ё хизмати алтернативӣ адо кардааст, инчунин ба шаҳрванде, ки аз рутбаи ҳарбӣ маҳрум шудааст, ҳамзамон бо дохил намудан ба эҳтиёт комиссари ҳарбии **шаҳр ё ноҳия** рутбаи ҳарбии аскари қаторӣ медиҳад. (**Қ/ЪТ аз 28.12.12с.№920**)

Шаҳрванде, ки дар эҳтиёт аст, мутобиқи Низомномаи ташхиси тиббии ҳарбӣ барои муайян намудани қобили хизмати ҳарбӣ буданаш аз муоинаи тиббӣ мегузарад.

Моддаи 47. Ҳайати эҳтиёт

Шаҳрвандоне, ки дар эҳтиёт мебошанд, мувофиқи сифатҳои синну сол ба се гурӯҳ тақсим мешаванд:

Ҳайати эҳтиёт

Синну соли дар эҳтиёт будан (рутбаҳои ҳарбӣ)

гурӯҳи 1

гурӯҳи 2

гурӯҳи 3

Аскарон,
сержантҳо,
старшинаҳо,

прапоршиқҳо	то 35-солағӣ	то 48-солағӣ	то 53-солағӣ	(ҚҚТ аз 30.05.17 с., №1439)
Афсарони хурд	то 48-солағӣ	то 53-солағӣ	то 58-солағӣ	(ҚҚТ аз 30.05.17 с., №1439)
Афсарони калон:				
майорҳо ва				
подполковникҳо	то 53-солағӣ	то 58-солағӣ	то 63-солағӣ	(ҚҚТ аз 30.05.17 с., №1439)
Полковникҳо	то 58-солағӣ	то 63-солағӣ	-	(ҚҚТ аз 30.05.17 с., №1439)
Афсарони оӣ	то 63-солағӣ	-	-	(ҚҚТ аз 30.05.17 с., №1439)

Шаҳрвандони чинси зане, ки дар эҳтиёт мебошанд, ба гурӯҳи сеюм тааллуқ доранд, зимнан шахсони ҳайати афсарӣ - то ба синни 53-солағӣ расидан, шахсони дигари ҳайат бошанд, то ба синни 48-солағӣ расидан. (ҚҚТ аз 30.05.17 с., №1439)

Шаҳрвандоне, ки дар эҳтиёт буда, ба синни ниҳоии дар эҳтиёт будан расидаанд ё бинобар вазъи саломатӣ ғайри қобили хизмати ҳарбӣ доништа шудаанд, аз ҷониби комиссари ҳарбии **шаҳр ё ноҳия** ба истеъфо гузаронида шуда, аз қайди ҳарбӣ бароварда мешаванд. (ҚҚТ аз 28.12.12с. №920)

(Тағйиротҳои ҚҚТ аз 30.05.17 с., №1439 аз 1 январи соли 2017 мавриди амал қарор дода шавад)

Моддаи 48. Чамъомадҳои ҳарбӣ

Шаҳрвандоне, ки дар эҳтиёт мебошанд, метавонанд барои тайёри ё тайёрии такрорӣ ба хизмати ҳарбӣ ба чамъомадҳои ҳарбӣ даъват карда шаванд. Гузаронидани чамъомадҳои ҳарбӣ бо мақсадҳои дигар манъ аст.

Мӯҳлати чамъомадҳои ҳарбӣ, маҳал ва вақти гузаронидани онҳоро Вазири мудофия ё роҳбарони вазорату идорাহое, ки дар онҳо бо ҳамин Қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ шудааст, муайян менамояд.

Давомнокии ҳар як чамъомади ҳарбӣ аз ду моҳ, зиёд буда наметавонад.

Давомнокии умумии чамъомадҳои ҳарбие, ки шаҳрванд дар давраи дар эҳтиёт будан ба онҳо ҷалб карда мешаванд, аз 12 моҳ зиёд буда наметавонад.

Фосилаи байни чамъомадҳои ҳарбие, ки шаҳрвандони дар эҳтиёт буда ба онҳо даъват карда мешаванд, бояд на камтар аз 3 сол бошад.

Мӯҳлати чамъомадҳои ҳарбӣ ба мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии шаҳрвандон дохил карда мешавад.

Тартиби гузаштани чамъомадҳои ҳарбӣ аз ҷониби шаҳрвандоне, ки дар эҳтиёт мебошанд ва таъминоти моддии онҳо бо Қонуни мазкур ва Низомномаи тартиби гузаронидани чамъомадҳо, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ намудааст, муайян карда мешавад.

Моддаи 49. Озодкунӣ аз чамъомадҳои ҳарбӣ

Аз чамъомадҳои ҳарбӣ шаҳрвандони чинси зан озод карда мешаванд. Аз чамъомадҳои ҳарбӣ шаҳрвандони зерини дар эҳтиёт буда озод карда мешаванд:

а) онҳое, ки дар корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо дар давраи сафарбаркунӣ ва давраи ҷанг чудо (брон) карда шудаанд;

б) кормандон ва ҳайати ғайриҳарбии мақомоти корҳои дохилӣ, мақомоти гумрук, инчунин кормандони ғайриҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ва сохторҳои ҳарбӣ, вазоратҳо ва идорাহое, ки ҳамин Қонун дар онҳо хизмати ҳарбиро пешбинӣ намудааст;

в) ҳайати парвозу техникӣ, инчунин коргарон ва хизматчиёни нақлиёти ҳавой ва роҳи оҳан, ки бевосита ба ҳамлу нақл ё хизматрасонӣ ва таъмири ҳавопаймоҳо (чархболҳо), техникаи аэродромҳо, нақлиёт ва таҷҳизоти роҳи оҳан машғул мебошанд;

г) онҳое, ки бевосита ба корҳои кишту қор ва ҳосилгундорӣ машғуланд, - дар давраи адои ҳамин қор;

д) донишҷӯён (курсантҳо) ва талабагони шўъбаҳои рўзона ва шабонаи муассисаҳои таълимӣ;

е) донишҷӯён (курсантҳо) ва талабагони шўъбаҳои ғоибонаи муассисаҳои таълимӣ - дар давраи имтиҳонҳо ва навиштани қори дипломӣ;

ж) онҳое, ки аз хизмати ҳарбӣ рухсат шудаанд, - дар тӯли ду сол пас аз ба эҳтиёт рухсат шудан;

з) онҳое, ки қор ва зиёда фарзанди ноболиғ доранд;

и) онҳое, ки бо асосҳои дар моддаи 21 Қонуни мазкур пешбинигардида даъват ба хизматашонро ба таъхир андохтаанд, ба истиснои банди “г” қисми якуми ҳамин модда;

к) онҳое, ки дар хориҷаанд.

Комиссари ҳарбӣ метавонад дар хусуси озод намудани шаҳрванд аз даъват ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ ҳамчунин бо сабабҳои дигар дар ҳолати мавҷуд будани сабабҳои узрнок, ки бо ҳуҷҷатҳои дахлдор тасдиқ гардидаанд, қарор қабул намояд.

Моддаи 50. Ба шаҳрвандони дар эҳтиётбуда додани унвонҳои ҳарбӣ

Ба шаҳрвандоне, ки дар эҳтиёт мебошанд, рутбаҳои навбатии ҳарбии ҳайати афсарӣ аз тарафи Вазири мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчун қоида баъди гузаштани ҷамъомадҳои ҳарбӣ ва супоридани санҷишҳо бо пешниҳоди сардори ҷамъомадҳои ҳарбӣ, аммо на бештар аз 3 бор дар тамоми давраи дар эҳтиёт будани онҳо дода мешаванд.

Ба шаҳрвандоне, ки дар эҳтиёт мебошанд рутбаҳои навбатии ҳарбӣ то прапоршики калони эҳтиёт мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи Низомнома дар бораи тартиби адои хизмати ҳарбӣ дода мешаванд.

Унвони якуми ҳарбии афсари эҳтиёт аз тарафи Вазири мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад:

а) ба шаҳрвандоне, ки муассисаҳои таълимии давлатиро бо барномаи тайёр намудани афсарони эҳтиёт хатм кардаанд, - баъди гузаштани онҳо аз ҷамъомадҳои ҳарбӣ (коромӯзӣ);

б) ба аскарон, сержантҳо, старшинаҳо, прапоршикҳои эҳтиёт, ки маълумоти олии касбиро бо ихтисоси ғайриҳарбӣ, бо тайёрии дахлдори ихтисоси наздики қайди ҳарбӣ гирифтаанд, баъди аз аттестатсия гузаштани онҳо мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ;

в) ба шаҳрвандоне, ки маълумоти олӣ доранд, вале дар муассисаҳои таълими давлатӣ барномаи тайёр намудани афсарони эҳтиётро нагузаштаанд, аммо ихтисоси ғайриҳарбии онҳо аз рӯи соҳа ба ихтисоси қайди ҳарбӣ монанд мебошанд, - фақат ҳангоми муайян намудан ба хизмати ҳарбӣ.

Ба кормандони мақомоти қорҳои дохилӣ, муассиса ва мақомоти системаи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ, мақомоти гумрук, мақомоти Агенти назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз мақомоти номбаршуда ба эҳтиёти Қувваҳои Мусаллаҳ рухсат шудаанд, рутбаи ҳарбии эҳтиёт бо назардошти ихтисоси қайди ҳарбӣ ва рутбаҳои махсусе, ки онҳо доранд, аз тарафи Вазири мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад.

Ба шаҳрвандоне, ки аз мақомоти амнияти давлатӣ ба эҳтиёт рафтаанд, унвонҳои ҳарбӣ бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешаванд.

БОБИ 9.

МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 51. Амали санадҳои меъёрии қаблан қабулшуда

Санадҳои меъёрию ҳуқуқие, ки Сарфармондеҳони Қувваҳои Мусаллаҳи Муттаҳидаи Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил то таъсисёбии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Сарфармондеҳони Қўшунҳои сарҳадии Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил то таъсисёбии Кумитаи ҳифзи сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба масъалаҳое, ки ҳамин Қонун танзим мекунад қабул намуда буданд, дар қисмате, ки хилофи ҳамин Қонун намебошанд, қувваи қонунии худро нигоҳ медоранд.

Моддаи 52. Амали қарордодҳои адои хизмати ҳарбии қаблан басташуда

Амали қарордодҳои адои хизмати ҳарбии қаблан бо аскарон, сержантҳо ва старшинаҳо (ба ғайр аз занон-хизматчиёни ҳарбӣ) баста шуда қатъ карда мешаванд ва онҳо то 1 августи соли 2000 аз хизмати ҳарбӣ мувофиқи чорабиниҳои ташкилию шғатӣ рухсат мешаванд.

Афсарон, прапоршикҳо ва занон-хизматчиёни ҳарбӣ, ки хизмати ҳарбиро тибқи қарордод адо мекунанд, ба ғайр аз афсароне, ки муассисаи таълимии ҳарбии маълумоти олӣ ва миёнаи касбиро хатм намудаанду хоҳиши давом додани хизмати ҳарбиро надоранд, бо хоҳиши худ пас аз 1 моҳи қувваи қонунӣ пайдо намудани ҳамин Қонун ба эҳтиёт рухсат мешаванд.

Афсарон, прапоршикҳо ва занон-хизматчиёни ҳарбӣ, ки хизмати ҳарбиро тибқи қарордод адо мекунанду хоҳиши давом додани хизмати ҳарбиро доранд, аз 1 августи соли 2000 статуси хизматчиёни ҳарбии бо тариқи ихтиёрӣ адокунандаи хизмати ҳарбиро пайдо мекунанд.

Афсароне, ки то 15 майи соли 2000 муассисаҳои таълими ҳарбии маълумоти касбиро хатм кардаанд, адои хизмати ҳарбиро то ба охир расонидани 5-соли мӯҳлати пас аз хатми муассисаи таълимии ҳарбӣ давом медиҳанд ва статуси хизматчии ҳарбии бо тариқи ихтиёрӣ адоқунандаи хизмати ҳарбиро мегиранд.

Курсантҳо ва шунавандагони муассисаҳои таълимии ҳарбии маълумоти касбӣ, ки дар ин муассисаҳои таълимӣ таҳсил мекунанд, аз рӯзи қувваи қонунӣ пайдо кардани ҳамин Қонун статуси хизматчии ҳарбии бо тариқи ихтиёрӣ адоқунандаи хизмати ҳарбиро пайдо мекунанд.

Моддаи 53. ҳисоб намудани мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии хизматчии ҳарбӣ

Ба мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии хизматчии ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшунҳо ва сохторҳои ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯҳлати хизмати ҳатмии ҳарбӣ то амалӣ гардидани Қонуни мазкур дохил мешаванд.

Моддаи 54. Рутбаҳои ҳарбие, ки Қонуни мазкур пешбинӣ накардааст

Рутбаи ҳарбие, ки то мавриди амал қарор гирифтани Қонуни мазкур ба шаҳрванди дар эҳтиёт ё дар истеъфобуда дода шудаасту ҳамин Қонун пешбинӣ накардааст, нигоҳ дошта мешавад.

Моддаи 55. Дар бораи беэътибор донишдони Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи ӯҳдадорӣ умумии ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ”

Вобаста ба қабул гардидани Қонуни мазкур Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи ӯҳдадорӣ умумии ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ” (Ахбори Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1993, №14, мод.287; Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1997, №15-16, мод.256; Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1999, №5, мод. 92; № 12, мод. 361) беэътибор дониста шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э. Раҳмонов

ш. Душанбе, 29 ноябри соли 2000,
№30

**ҚАРОРИ
МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ
МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

**Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон
“Дар бораи ӯҳдадорӣ умумии ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ” ва мавриди амал қарор додани он**

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2000, №11, мод.537)

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон **қарор мекунад:**

1. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи ӯҳдадорӣ умумии ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ” қабул карда шавад.
2. Қонуни мазкур пас аз интишори расмиаш мавриди амал қарор дода шавад.

Раиси Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе, 30 июни соли 2000,
№123

С. ХАЙРУЛЛОЕВ

**ҚАРОРИ
МАҶЛИСИ МИЛЛИИ**

МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

**Оиди Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон
“Дар бораи ӯҳдадории умумии ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ”**

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2000, №11, мод.538)

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистонро “Дар бораи ӯҳдадории умумии ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ” баррасӣ намуда, **қарор мекунад:**

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи ӯҳдадории умумии ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ” ҷонибдорӣ карда шавад.

**Раиси Маҷлиси миллии
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе, 10 ноябри соли 2000,
№139**

М.УБАЙДУЛЛОЕВ